

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Стратегічний план
діяльності Міністерства освіти
і науки України до 2027 року

ОСВІТА ПЕРЕМОЖЦІВ

Стратегічний план
діяльності Міністерства освіти
і науки України до 2027 року

ОСВІТА ПЕРЕМОЖЦІВ

Метою документа є актуалізація стратегічних пріоритетів і цілей Міністерства освіти і науки України на середньостроковий період до 2027 року, зокрема для подолання викликів, пов'язаних із військовою агресією РФ, виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, положень Цілей сталого розвитку, з урахуванням результатів публічних консультацій з експертами у сферах освіти і науки щодо проблем і пропозицій їхнього вирішення, положень Візії майбутнього освіти і науки України, з використанням методології управління, орієнтованого на результат (Results-Based Management).

Міністерство освіти і науки України як центральний орган виконавчої влади здійснює діяльність з урахуванням положень програмних документів Кабінету Міністрів України, Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншого боку, Національної економічної стратегії на період до 2030 року, Стратегії людського розвитку, Стратегії реформування державного управління України на 2022–2025 роки, Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки, Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, Стратегії реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року, Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року, з урахуванням положень Всеукраїнської програми ментального здоров'я, яку ініціювала перша леді Олена Зеленська, Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року та планів дій щодо виконання зазначених стратегічних документів.

Цей документ розроблено під загальною координацією віцепрем'єр-міністра з інновацій, розвитку освіти, науки та технологій України — міністра цифрової трансформації України Михайла Федорова, під керівництвом міністра освіти і науки України Оксена Лісового та координацією першого заступника міністра освіти і науки України Євгена Кудрявця.

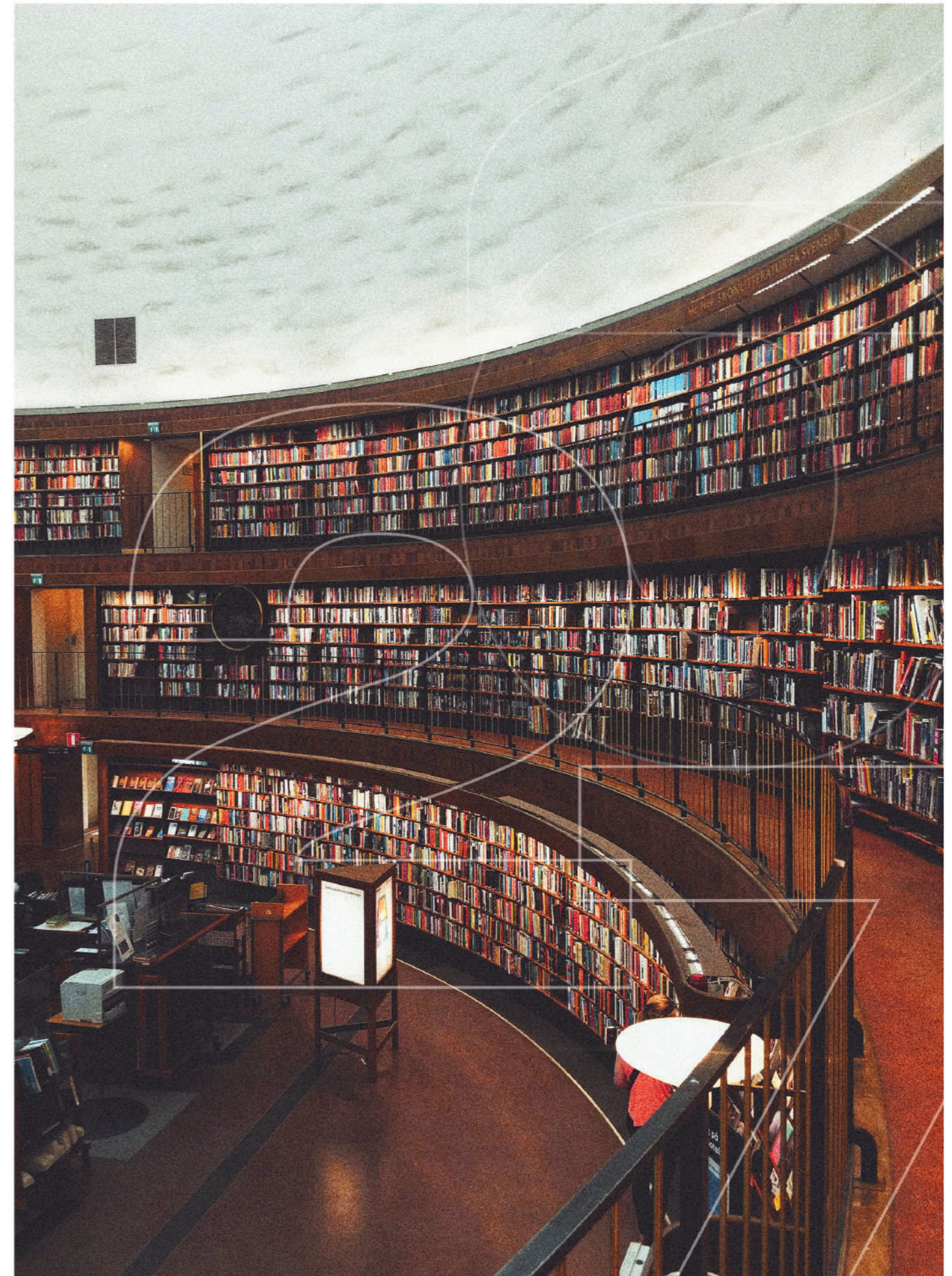
Над документом працювали державні службовці Міністерства освіти і науки України під загальною координацією профільних заступників міністра освіти і науки України:

- перший заступник міністра освіти і науки України Євген Кудрявець, директорат стратегічного планування та відновлення; директорат європейської та євроатлантичної інтеграції;
- заступник міністра освіти і науки України Євгенія Смірнова та директорат дошкільної та інклюзивної освіти;
- заступник міністра освіти і науки України Андрій Сташків та директорат шкільної освіти;
- заступник міністра освіти і науки України Дмитро Завгородній, директорат професійної освіти та директорат цифрової трансформації;
- заступник міністра освіти і науки України Михайло Винницький та директорат фахової передвищої, вищої освіти;
- заступник міністра освіти і науки України Денис Курбатов, директорат розвитку науки; директорат інновацій та зв'язків науки з реальним сектором економіки.

А також представники Проектного офісу з підтримки змін у системі освіти і науки Міністерства освіти і науки України та Команда підтримки відновлення і реформ Міністерства освіти і науки України.

Зміст

Вступ	10
Аналіз стану справ у сфері освіти і науки	14
Контексти, які визначають пріоритетні напрями діяльності	20
Ключові напрями трансформацій і показники результативності	24
Яка вона, успішна людина майбутнього	36
Стратегічні пріоритети МОН до 2027 року	48
Пріоритет 1: Освіта дітей раннього та дошкільного віку	50
Пріоритет 2: Реформа «Нова українська школа»	66
Пріоритет 3: Концепція позашкільної освіти	82
Пріоритет 4: Трансформація професійної освіти	92
Пріоритет 5: Якісна вища освіта	110
Пріоритет 6: Розвиток науки та інновацій	128
Пріоритет 7: Європейська інтеграція України у сферах освіти і науки	144
Пріоритет 8: Цифрова трансформація освіти і науки	154
Пріоритет 9: Підтримка та супровід осіб з особливими освітніми потребами та осіб, що потребують підтримки в освітньому процесі	166

” Освіта — глобальний напрям, який матиме довгостроковий вплив на розвиток держави. А зміни в освіті — це фундамент для економічного прориву України та розвитку людського капіталу.

Якщо ми хочемо, щоб у нас була трильйонна економіка, потрібно, щоб в Україні працювали інноваційні компанії з великою доданою вартістю. Їх створюють люди з аналітичним мисленням, які вивчали STEM, мови. Без них неможливо розвивати інноваційну економіку.

Ми хочемо побудувати одну з найбільш гнучких та швидких систем освіти у світі. Це про інновації та інше мислення дітей. Важливо, щоб наші діти впроваджували інновації, були підприємцями, працювали якісно й мислили через цінності. Для того, щоб здійснити освітнє диво, нам необхідні рішучі та амбітні перетворення в кожній ланці освіти — від дитячих садочків до університетів. Ми сформуваємо п'ять напрямів для трансформації: освітній менеджмент; педагог; зміст і сенс освіти; система і мережа; освітній простір.

Ще одним важливим інструментом для впровадження змін стане застосунок Мрія. Це наш досвід, як через технології можна трансформувати складну систему освіти. Мрія допоможе самореалізуватися, отримати доступ до знань і можливість будувати індивідуальні освітні траєкторії. Уже цього року плануємо запустити пілот Мрії в перших школах. Далі масштабуємо застосунок і на інші освітні заклади.

Михайло Федоров

віцепрем'єр-міністр з інновацій, розвитку освіти, науки та технологій України — міністр цифрової трансформації

” Освіта повинна готувати людину до завтрашнього дня. Навіть не до сьогоднішнього. Тому цей процес має бути динамічним, адже світ весь час розвивається. Саме тому нам недостатньо зробити «косметичний ремонт» системи освіти і науки. Нам потрібно трансформувати її.

Створити систему освіти, яка б допомогла сформувати громадянина для країни з інноваційною економікою, здатного захистити свою сім'ю та державу від зовнішніх загроз. Водночас наша наука має стояти поруч зі словами «інновації» та «технології». Бути привабливою для інвестицій і партнерств. Тож зрештою усе це — також про розвиток людського капіталу, нашого найціннішого з ресурсів.

Освіта нової України — про практичні знання, розвинені м'які навички, ментальну безпеку та свободу вибору. І що важливо — про навчання протягом життя. Такі зміни на рівні системи потребують часу і ресурсів, складних рішень і нових підходів. В умовах війни — це подвійний виклик, але також додаткова мотивація, адже час цих змін давно вже настав.

Оксен Лісовий

міністр освіти і науки України

Вступ

” Україна стоїть на порозі трансформацій. Сьогодні освітній процес у нашій державі відбувається під звуки сирен, часто — під час ворожих обстрілів, за відсутності електроенергії та зв’язку. Учні та студенти втрачають можливість навчатися, педагоги — викладати, а науковці — проводити дослідження. Війна, вимушена міграція, з одного боку, і глобалізація та євроінтеграція, з іншого, — через усе це потрібні зміни у підходах до освіти і науки. Всупереч перешкодам освіта має стати ключем до мобілізації ресурсів і можливостей для майбутнього, допомагаючи людям знайти своє місце в нових реаліях.

Якого майбутнього ми прагнемо

Для освітян і науковців —

гідних і безпечних умов праці, справедливої оплати, нової парадигми особистісного розвитку, можливостей безперешкодно займатись улюбленою справою у своїй країні, щоб розвивати її.

Для дітей та молоді —

безпеки, свободи вибору, широких можливостей для самореалізації, сучасного простору для навчання та розвитку, високої якості освіти та інклюзивного, безбар’єрного, дружнього освітнього середовища.

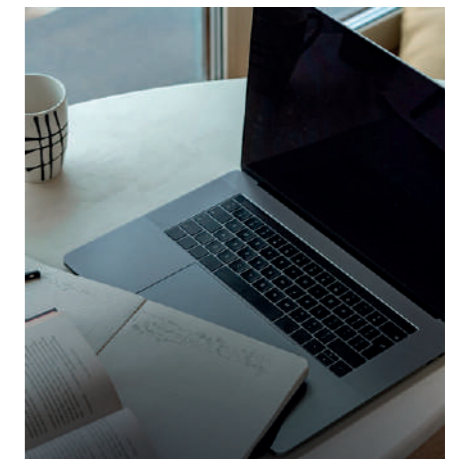
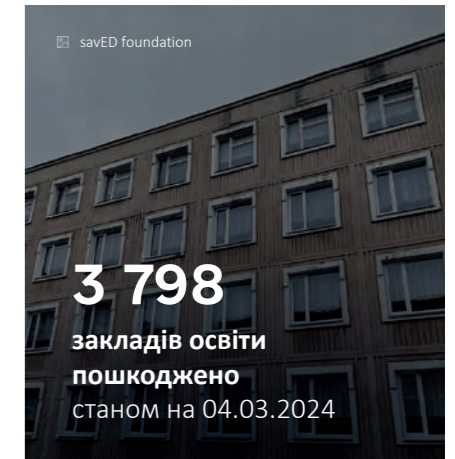
Для дорослих —

освіти, яка гарантуватиме безперервність навчання впродовж життя, даватиме впевненість і стійкість у часи змін, можливість здобути нові кваліфікації та змінити професійний шлях, підвищити рівень якості життя.

У центрі уваги — особистість на різних етапах життя. Наше завдання — побудувати систему освіти і науки, що поважає кожного учасника процесу, надає широкі можливості для розвитку та реалізації його потенціалу.

Події останніх років: пандемія та повномасштабне вторгнення — негативно вплинули на стан сфери освіти і науки в Україні.

savED foundation

Аналіз стану справ у сфері освіти і науки

Україна веде важку війну не тільки за свою територію, а й за національну та культурну ідентичність, свободу, право на волевиявлення. Тому сьогодні роль освіти і науки полягає не лише в підготовці здобувачів до життя та подальшого навчання, а й у формуванні їхньої національної свідомості, культурних цінностей, відповідальності, суб'єктності, критичного мислення. Водночас пандемія та війна уповільнюють процеси розвитку освіти, трансформації освітньої системи. Для ухвалення подальших рішень, формування політик та ефективного управління необхідно врахувати як позитивні здобутки, які ми маємо в освітньому й науковому просторі, так і виклики, зумовлені різними чинниками.

Ключові виклики у сфері освіти і науки можна умовно розділити на чотири групи: втрата людського капіталу; зруйнована інфраструктура; потреба в трансформації змісту й організації освітнього процесу й наукової діяльності; проблеми, пов'язані з фінансуванням освіти і науки.

Виклики, пов'язані із втратами людського капіталу

- Жертви серед працівників закладів освіти, освітніх і наукових установ, науково-виробничих об'єднань, державних органів (установ), які забезпечують підтримку освітньо-наукової сфери; зниження спроможності до ефективної освітньої / наукової діяльності та зниження працездатності через психологічні травми.
- Низький соціальний престиж професії педагога і науковця, відсутність стимулювальних кар'єрних траєкторій, незначна частка молодих учених і педагогів у кадровому потенціалі.
- Багаторічне зниження рівня народжуваності, що спричинило демографічну кризу, надлишок інфраструктури і порушення балансу між попитом на якісну вищу освіту і можливостями мережі.

- Обмежені можливості для розвитку кваліфікованих управлінських команд, які відповідали б потребам інтеграції системи вищої освіти України в єдиний європейський простір вищої освіти.
- Відсутність у закладах освіти або недостатній рівень підготовки практичних психологів, фахівців для надання корекційно-розвиткових і психолого-педагогічних послуг, а також фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів.
- Селективна міграція з переходом в еміграцію конкурентоздатних досвідчених фахівців, зокрема зі знаннями іноземних мов і визнанням у міжнародній професійній спільноті, недостатні матеріальні стимули (серед яких соціально-побутове забезпечення) для їхньої зворотної міграції (переміщення), як результат — дефіцит в Україні кваліфікованих наукових і науково-педагогічних працівників.
- Ризик дефіциту в Україні кваліфікованих фахівців різних галузей.
- Дисбаланс попиту на ринку праці та пропозиції з боку системи вищої освіти за деякими спеціальностями (як надлишок, так і нестача підготовлених фахівців).
- Відсутність достатніх стимулів для залучення молоді до проведення наукових досліджень, навчання в аспірантурі (докторантурі), вивчення іноземних мов.
- Зменшення кількості здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти, а також різка зміна їхнього статеві-вікового складу через війну за умови одночасного зростання потреб ринку праці в кваліфікованих робітничих кадрах, зокрема беручи до уваги потребу у відбудові країни внаслідок війни.
- Значні зміни в контингенті здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, спричинені війною (ВПО, особи, які виїхали за кордон через війну; особи, що перебувають на тимчасово окупованих територіях); порушення усталених наукових зв'язків; ускладнені процедури заміщення вакантних посад у закладах вищої освіти та наукових установах.
- Відсутність реєстру вчених (дослідників), релевантних підходів до оцінювання їхніх навичок і можливостей, результатів наукової (науково-технічної) діяльності (зокрема із застосуванням сучасних європейських підходів).

Виклики, пов'язані з освітньою і дослідницькою інфраструктурою

- Зруйнована та пошкоджена освітня інфраструктура, знищені й пошкоджені будівлі закладів освіти, освітніх установ унеможливають якісне навчання в багатьох регіонах України, не дозволяють організувати очне навчання, що спричиняє освітні втрати.
- Недостатня кількість і погане оснащення укріплень у закладах освіти та освітніх установах не дозволяють створити безпечні умови для навчання здобувачів освіти. Це ускладнює організацію повноцінного навчання, спричиняє поглиблення освітніх втрат і розривів.
- Недостатня забезпеченість цифровим обладнанням та доступом до інтернету закладів освіти, освітніх і наукових установ.
- Відсутність мережі кваліфікаційних/сертифікаційних центрів і недостатня розвиненість мережі закладів освіти дорослих, наукових осередків.
- Зруйновані / пошкоджені наукові установи, зокрема науково-дослідні лабораторії, втрата наукової (науково-технічної) інформації, даних, колекцій та архівів. Загроза функціонуванню стратегічно важливих дослідницьких інфраструктурних об'єктів.
- Низький рівень розвитку інноваційної інфраструктури (технологічних, індустріальних, наукових парків, що ефективно працюють; системи трансферу технологій тощо).

Виклики, пов'язані зі змістом та організацією освітнього процесу і наукової діяльності

- Застарілий зміст освіти, що не є гендерно-чутливим, іноді містить дискримінаційні положення, зокрема стереотипні уявлення про соціальні ролі чоловіків і жінок, ознаки «мови ворожнечі», сексизму.
- Зміст дошкільної освіти та освітнє середовище закладів дошкільної освіти потребують оновлення й осучаснення відповідно до Європейської рамки якості дошкільної освіти та принципів інклюзії.
- Потреба узгодження змісту шкільної освіти та освітнього середовища з вимогами компетентнісного навчання в межах реформи НУШ.
- Недостатня відповідність змісту освітніх програм і засобів навчання сучасним технологіям, що призводить до невідповідності компетентностей випускників закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти вимогам сучасного ринку праці.
- Втрата налагоджених або відсутність партнерських відносин із бізнесом у професійній та вищій освіті.
- Асинхронізація зусиль і програм міністерств та закладів, залучених до підготовки / перепідготовки ветеранів війни.
- Забезпечення освітніх послуг для дітей, що перебувають на лікуванні або реабілітації в закладах охорони здоров'я, зокрема отримали поранення, травми чи постраждали внаслідок війни.
- Недосконалість систем базового та конкурсного фінансування наукових досліджень і розробок (фінансування яких відбувається через різні ЦОВВ, ОМС, ГРБК), низький рівень упровадження їхніх результатів в економічну діяльність і суспільну практику, недотримання норм академічної й дослідницької доброчесності.
- Потреба актуалізації пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності, з огляду на виклики сьогодення та з метою їхнього розширення, зокрема щодо оборонного та безпекового напрямку, розвитку людського капіталу, ефективного відновлення територій тощо.

- Освітні втрати, зумовлені тривалим навчанням здобувачів освіти в умовах пандемії та війни.
- Відсутність цілісної системи й низька якість психологічної підтримки здобувачів освіти, педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу в закладах освіти.
- Невідповідна якість інклюзивної освіти та недостатня доступність закладів і установ освіти для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення.

Виклики, пов'язані із фінансуванням освіти і науки

- Недостатній обсяг фінансування системи освіти і науки на всіх рівнях. Критично низька наукоємність ВВП через недостатнє фінансування науково-технічної та інноваційної діяльності, що знижується майже з кожним роком.
- Неефективне використання бюджетних коштів.
- Недостатній рівень навичок освітнього і наукового менеджменту щодо залучення позабюджетних джерел фінансування освітньої і наукової діяльності.
- Мережа закладів освіти, наукових установ різних ЦОБВ, Національної та національних галузевих академій наук не відповідає масштабам і структурі економіки країни та потребує виваженого підходу до їхньої оптимізації та модернізації механізмів державного фінансування.

Контексти, які визначають пріоритетні напрями діяльності

Контексти, які визначають пріоритетні напрями діяльності

Місія МОН — формування політик, спрямованих на стимулювання розвитку освіти і науки в Україні для інтелектуального, культурного і професійного розвитку особистості, формування якісного людського капіталу та згуртування суспільства для утвердження України як сталої демократичної держави, стійкої до будь-яких зовнішніх викликів, рівноправного члена європейської спільноти, розбудови ефективної інноваційної конкурентоспроможної економіки та забезпечення високих стандартів якості життя.

Ми формуємо нашу політику як відповідь на суспільні проблеми, що потребують розв'язання, але водночас спираємося на низку основоположних засад, крізь призму яких намагаємося підходити до напрацювання будь-якого рішення.

Ці засади ми розділяємо на українські контексти, зумовлені необхідністю змін і подоланням наслідків війни, та глобальні контексти, важливі для нас з огляду на євроінтеграційний шлях України.

Українські контексти, які зумовлюють пріоритети в освітній політиці:

- Подолання посттоталітарної, постколоніальної, посткомуністичної тягlosti в українському суспільстві, що створює перешкоди в будь-яких трансформаціях.
- Забезпечення всеохопної та справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя.
- Створення безпечних умов, відновлення та відповіді на виклики війни
- Подолання освітніх втрат здобувачів освіти.
- Підтримка українців за кордоном (діаспора, суб'єктність України, МУШ).
- Міжнародна співпраця (освітня дипломатія).

- Реінтеграція (політика інтеграції українців, які перебували за кордоном або на окупованих територіях, в українське суспільство).
- Національно-патріотичне виховання, громадянська освіта.
- Освіта ветеранів.
- Антикорупція і доброчесність.
- Гендерна рівність, забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків.
- Збереження психічного здоров'я.

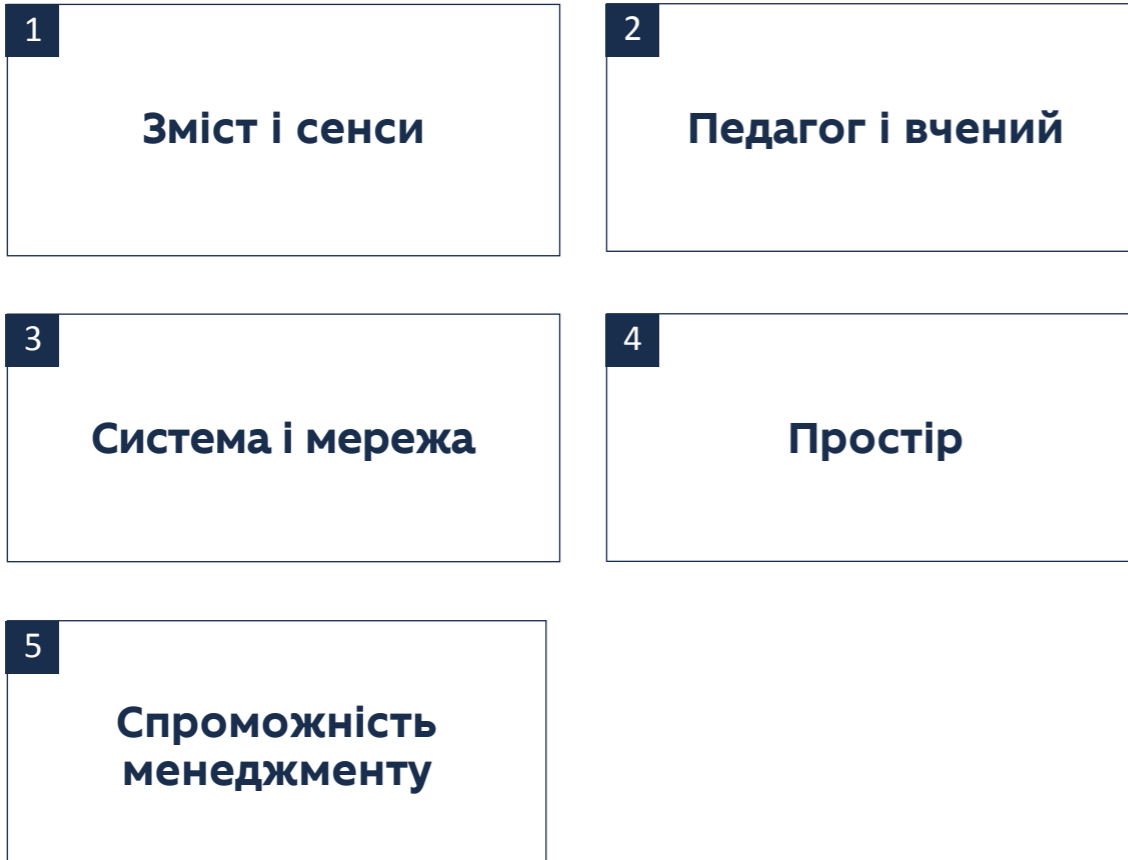
Ключові контексти Європейського Союзу, на які орієнтується Україна в освітній політиці й політиці у сфері науки та інновацій:

- Збереження екологічного балансу та клімату (Green transition).
- Цифрова трансформація (Digital transformation).
- Розумне, стійке, інклюзивне зростання (Smart, sustainable and inclusive growth).
- Соціальна та територіальна згуртованість (Social and territorial cohesion).
- Життєстійкість (Health and economic, social and institutional resilience).
- Інклюзивність.
- Політики для майбутнього покоління (Policies for the next generation, children and youth).
- Трансформація соціально-економічного ладу з індустріального в постіндустріальний (креативний), у якому основою цінностей та конкурентоспроможності стане здатність до підприємництва та інновації.

Ключові напрями трансформацій і показники результативності

” Ми прагнемо не лише відбудувати зруйновані заклади освіти та наукові установи, а й трансформувати зміст і сенси освіти загалом, забезпечити сталий безперервний розвиток системи освіти для відновлення і розбудови конкурентоспроможної, інноваційної України.

Ключові напрями трансформацій та показники результативності

1. Зміст і сенси:

формування в основі системи цінностей та культури, які сприятимуть розвитку цілісної та щасливої особистості, професіонала, громадянина України, який здатен до успішної самореалізації та розбудови суспільства й економіки.

2. Педагог і вчений:

забезпечення гідних умов праці, справедливої оплати та можливості для безперервного професійного розвитку вихователів, учителів, практичних психологів і працівників ІРЦ, викладачів, науковців.

3. Система і мережа:

забезпечення умов для формування ефективної мережі закладів освіти і науки з урахуванням інтересів учасників освітнього процесу, потреб держави і громад.

4. Простір:

трансформація освітнього простору так, щоб він стимулював розвиток та інновації, був комфортним і доступним, забезпечував всім учасникам навчального процесу максимальні можливості для розвитку та самореалізації.

5. Спроможність менеджменту:

модернізація управління в освіті і науці через упровадження найкращих управлінських практик і систем мотивації.

Принципи, якими керуємося

Особистісно орієнтована освіта

В освітньому процесі, зважаючи на потреби інтереси, і таланти людини, ми прагнемо, щоб кожен почувався цінним і здатним досягати бажаних результатів.

Build back better («відбудувати краще, ніж було»)

Відбудова освітньої інфраструктури здійснюється з урахуванням потреби в її трансформації та розвитку.

Освіта впродовж життя

Система освіти створює умови для постійного навчання і розвитку всіх громадян України.

Євроінтеграція і глобалізація

Освіта в Україні має підготувати громадян до активної ролі у глобалізованому світі, популяризувати принципи толерантності та міжкультурної комунікації.

Освіта, спрямована на утвердження української політичної нації і розвиток громадянського суспільства

Освітня система має виховувати повагу до української мови та культури, формувати національну свідомість та громадянську відповідальність, добросесність, доброту й емпатію, повагу до гідності кожної людини, спадку української історії.

Освіта, що формує світоглядні орієнтири

А також — широту світосприйняття, глибину мислення.

Співпраця з громадою

Освітня й наукова системи мають активно взаємодіяти з громадою, батьками, органами влади, приватним сектором і неприбутковими організаціями. Громади пріоритезують освіту і науку, інвестують у неї, усвідомлюючи, що це інвестиція в добробут членів громади.

Адаптивність до світу, який швидко змінюється

Освіта має сформувати необхідні навички для високої результативності: критичне мислення, здатність розв'язувати проблеми, гнучкість і креативність.

Безбар'єрна й інклюзивна освіта

Кожна людина, незалежно від соціального статусу, етнічного походження, віку, особливих освітніх потреб, стану здоров'я чи статі, має право на якісну освіту.

Наука та інновації

Основа соціально-гуманітарного фундаменту, що охоплює всі сфери суспільства та творить «гуманітарну ауру нації»¹. Базис високотехнологічного розвитку суспільства, середовище для інтелектуальної творчості, орієнтоване як на формування суспільних цілей, ціннісних орієнтирів та сталих соціальних конструктів, так і на прикладний результат для громад, регіонів і держави.

Науково орієнтоване навчання

Наука та освіта мають іти пліч-о-пліч. Система освіти має навчати використанню наукових методів пізнання, а також орієнтуватися на найновіші наукові результати, винаходи й відкриття і використовувати їх в освітньому процесі. Інтеграція з наукою має відбуватися ще з початкової школи та стимулювати до дослідницької діяльності впродовж усієї освітньої траєкторії.

¹ © Л. Костенко

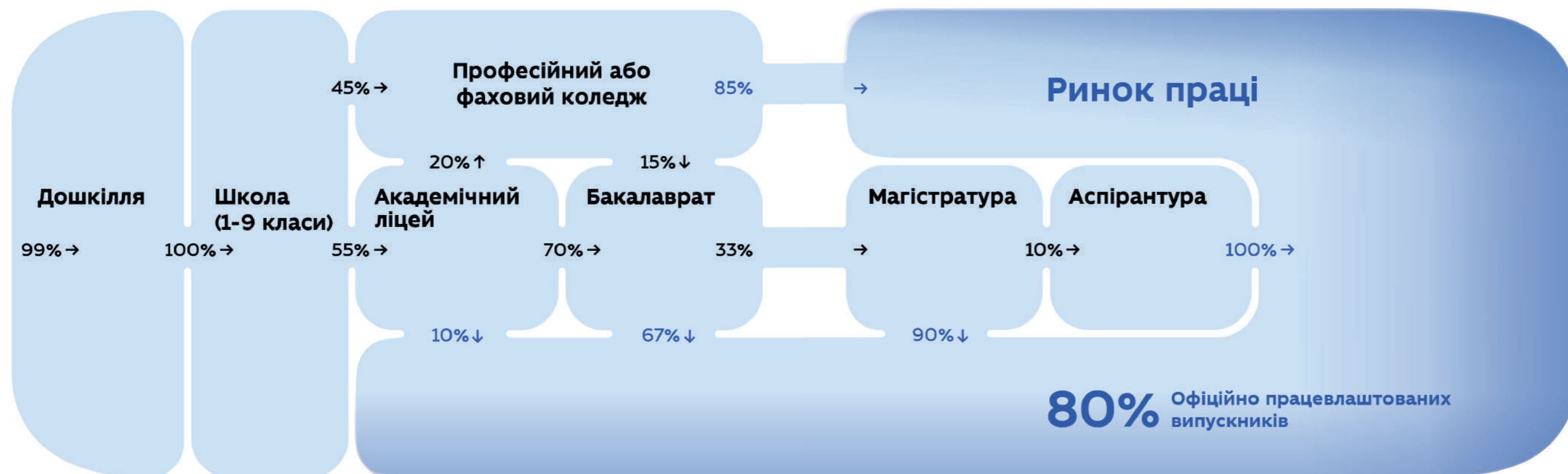
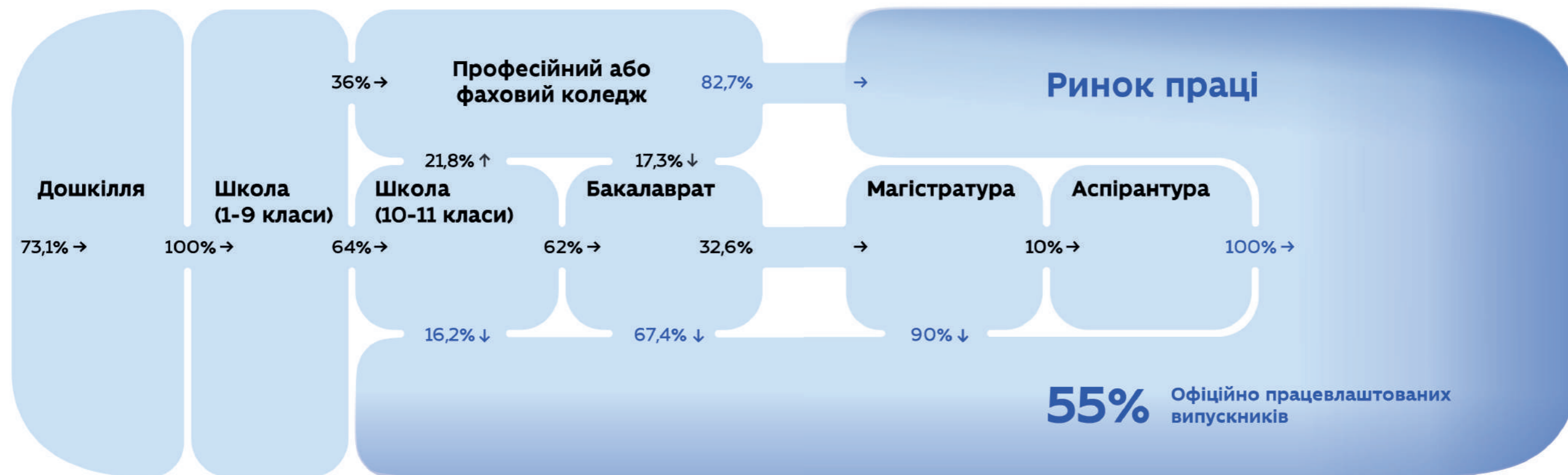
Матриця змін

Дитячий садок	Школа (1–9 класи)	Академічний ліцей (10–12 класи)	Професійний та фаховий коледжі	Університет	Наука	Позашкілля
Зміст дошкільної освіти за європейськими вимогами	Створення сучасної ефективної мережі закладів освіти			Зміна формули фінансування — критерії успіху ЗВО: наука + працевлаштування	Аудит та зміна моделі базового фінансування науки	Мережа освітніх центрів у громадах
Гарантоване місце в закладі дошкільної освіти	Трансформація шкільного простору		Трансформація інфраструктури професійного навчання — сучасні гуртожитки та формування хабів	Вільна освітня траєкторія (кредитна система) + можливість вибору спеціальності на 2 курсі	Дерегуляція спецфондів для коштів бізнесу, міжнародних партнерів та грантових програм	Система надолуження освітніх втрат
Нова система оплати праці	Розширення сертифікації вчителів		Нові професії, сучасний зміст, короткострокові програми	Гранти (ваучери) на навчання та зміна підходу до стипендій	Формування екосистеми конкурсного державного фінансування наукових досліджень та розробок	Центри науки як інструмент розвитку громад та вчителів
Легкий вхід у професію	Розвиток реформи НУШ	Новий стандарт профільної освіти та можливості кредитно-модульної системи	Зміна бренду професійної та фахової освіти з фінансуванням за результатами	Фінансова та управлінська автономія: виводимо з/п із тарифної сітки + наглядові ради	Автономія наукових установ з подальшим створенням наукових кластерів	Система розвитку підприємницької освіти
Концепція нових форм закладів дошкільної освіти	Нова система оплати праці для вчителів та адміністрації закладів загальної середньої освіти		Умови для бізнесу та фінансова автономія	Розвиток мережі інноваційних центрів з університетським ядром	Розбудова дослідницької інфраструктури як елемента європейської мережі	
Зміна принципів добору та навчання працівників і менеджерів освіти і науки на всіх рівнях				Зміна принципів добору та навчання працівників і менеджерів освіти і науки на всіх рівнях		
Цифровізація і моніторинг якості освіти				Цифровізація і моніторинг якості освіти		
Євроінтеграція та міжнародна освітня дипломатія				Євроінтеграція та міжнародна освітня дипломатія		

Наші стратегічні індикатори

КЛЮЧОВІ КРИТЕРІЇ УСПІШНОСТІ

Яка вона, успішна людина майбутнього

Сергій, 18 років

” Я випускник 12-го класу академічного лицею Нової української школи. Це окремий заклад освіти, у якому мав можливість обирати свою траєкторію навчання: деякі навчальні предмети вивчав поглиблено, у мене були інтегровані курси, курси за вибором поза профілем. Усе це дозволило зосередитися на тому, що я люблю, а також «шукати себе».

Мій друг Максим і половина однокласників вирішили піти в професійний коледж після 9-го класу — це дуже круто зараз.

Я навчався в новому лицейі, у якому були лабораторії, новий дизайн приміщень, шкільний двір, спортзал і простір для комунікацій та співпраці. Приміщення було настільки сучасним і крутим, що коли до нас приїжджали вчитися за обміном діти з Німеччини та США, то були вражені. До речі, ми вивчали англійську мову нарівні з рідною, а деякі предмети навіть викладали англійською, тож я можу вільно спілкуватися з друзями з-за кордону, вивчати додаткові курси англійською і просто почуватися впевненим під час спілкування англійською мовою.

Оскільки лицей від мого будинку не в пішій доступності, мене щодня забирав шкільний автобус. Весь мій освітній трек був доступний у «Мрії», батьки могли бачити

оцінки, а я — свою програму та досягнення. Домашні завдання отримував в електронній системі та жодного разу не бачив, щоб мій учитель заповнював паперові документи. У нашому ліцеї було своє укриття, яке використовували як коворкінг і бібліотека, але ми точно знали, що в закладі є безпечне місце. Учителі були нашими друзями і менторами.

Вони розповідали, що 5 років тому змінилася оплата праці, тож тепер багато хто з них умотивований вивчати англійську, використовувати технології в класі та шукати прогресивніші методики. Це відкрило учням нові горизонти. Дуже багато уваги було надано інноваціям і підприємництву. Я вже маю ідею, як заснувати стартап під час навчання в університеті.

Моя сестра Настя відвідує початкову школу — це окрема будівля. Програма дуже сучасна: багато англійської, чимало уваги надається розвитку емоційних навичок. Сестра теж приїжджає автобусом, геолокацію якого бачить батько і мати. На вході Настя сканує свій QR-код у «Мрії» — батьки отримують сповіщення, що їхня дитина вже в школі. Безпека понад усе.

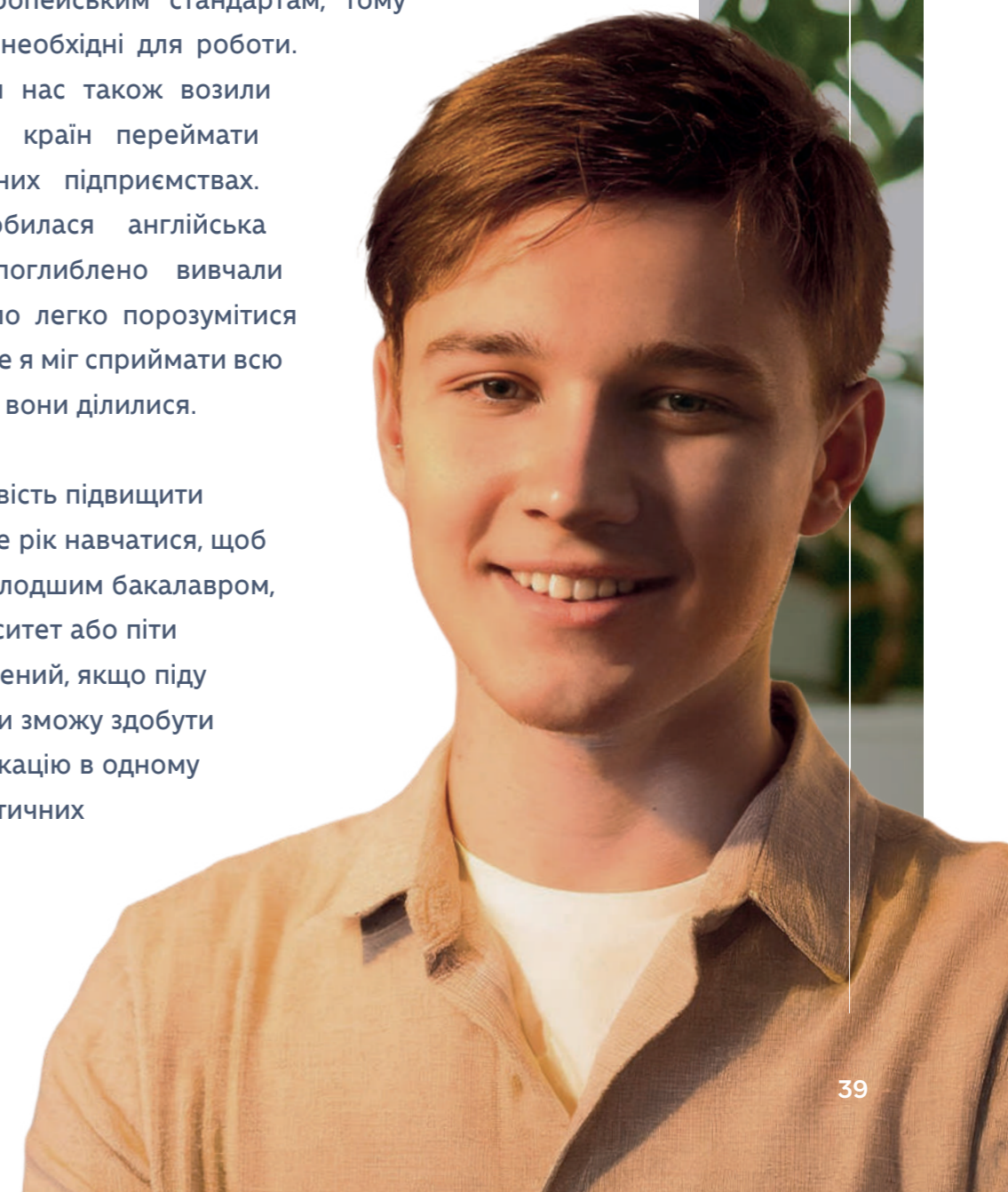
Я вирішив вступити до університету, оскільки хочу мати більше шансів для успішного старту в професії і, можливо, у майбутньому здійснювати наукову діяльність.

Максим, 18 років

” Після 9-го класу я обрав навчання в професійному коледжі. У мене в школі було багато профорієнтації, я знав, навіщо мені мати професію і яку саме. У коледжі зміг здобути загальну середню освіту та першу професію.

Сьогодні мати профосвіту — престижно, це про відновлення та зростання нашої країни. Моє навчання відбувалося в партнерстві з місцевим бізнесом, я вчився в одному з 50 центрів професійної досконалості — сучасне обладнання, нові будівлі, спільні з підприємствами лабораторії, постійна практика на виробництві. Уже в 16 років я був залучений до реальної роботи. Програма є сучасною та відповідає європейським стандартам, тому я здобув знання, необхідні для роботи. Під час навчання нас також возили до європейських країн переїмати досвід на сучасних підприємствах. Там нам знадобилася англійська мова, яку ми поглиблено вивчали в школі: мені було легко порозумітися з іноземцями, адже я міг сприймати всю інформацію, якою вони ділилися.

Зараз маю можливість підвищити кваліфікацію та ще рік навчатися, щоб стати фаховим молодшим бакалавром, вступити в університет або піти працювати. Упевнений, якщо піду працювати, завжди зможу здобути додаткову кваліфікацію в одному з навчально-практичних центрів України.

Вікторія, 22 роки

” Сьогодні я отримала диплом бакалавра. Коли вступила, то не мусила обирати спеціальність.

Це допомогло мені відкрити себе та наприкінці другого курсу вирішити, що буду інженером літакобудування.

А також я здобула додаткову освіту менеджера. Могла завершити навчання за 3 роки, але вибрала більше курсів, щоб мати дві спеціальності після випуску. Коли вступила, то отримала грант від держави на навчання на 70%, а інші 30% — від приватного фонду, теж вигравши грант. Я мала вибір між трьома видами університетів: світоглядним, навчальним чи інноваційним. Вибрала останній. Отримання гранту залежало від результатів ЗНО, навчання, громадської діяльності та мого бачення майбутнього, а також був коефіцієнт від обраної спеціальності. Під час навчання я мала 3 місяці мобільності в іншому регіоні України та один семестр вчилася в іншій країні Європи. Я вільно спілкуюся англійською, тому не було проблемою «влитися» в освітнє середовище за кордоном та бути успішною, що викликало подив і повагу моїх викладачів. Узагалі вони в захваті від України та наших студентів.

Усе навчання відбувалося в електронній системі, я могла авторизуватися через «Мрію».

Мій університет — частина інноваційного кластеру, тому навчання — це також участь у великій екосистемі. У мого друга виникла ідея бізнесу, він одержав підтримку від венчурного фонду університету, а також офісу трансферу технологій. Як майбутній інженер літаків я пройшла практику в лабораторії університету з «боїнгом». Мій хлопець — випускник найбільшої в Європі Президентської військової академії, це як американський West Point. Уже зараз я вибираю: вступити на магістратуру чи почати працювати.

Юлія, 42 роки, Влад, 40 років та Лев, 4 роки

” Ми маємо трьох дітей. Один із них нещодавно пішов у дитсадок. Вдалося вибрати найкращу форму дошкільної освіти, спираючись на потреби дитини.

За два кліки записали сина в дитсадок, без зайвої бюрократії та корупції. Заклад розташований за 15 хвилин від дому. У садку є все необхідне для дозвілля і навчання. Дуже сучасне яскраве приміщення, «як з картинки». Колись ми могли лише уявляти таке. Упевнена, що дитина не тільки у фізичній безпеці, а й у психологічній також.

Це найкраще місце для розвитку моєї дитини. У нас дуже класна вихователька, яка помічає навіть невеликі досягнення малечі. Я можу порадитися з нею з будь-якого питання щодо сина. До речі, у минулому наша вихователька була художницею, а робота з дітьми — її мрія. Можу точно сказати, що вихователька на своєму місці — діти її обожають, вони біжать у садок без сліз. Початкова школа більше не лякає, усі потрібні знання син здобуває в садку. Навіть англійську почали вивчати — дуже цікаво й інтерактивно для дитини. Іноді ми із сином навіть удома розмовляємо англійською, йому подобається ділитися своїми вміннями.

Три роки тому я змінила роботу й вирішила опанувати нову професію — сьогодні це легко й доступно. Понад 3 тисячі різних центрів в Україні надають таку можливість. Мій чоловік Влад — учитель. Він має гідну заробітну плату, її рівень залежить від його компетенцій і ефективності роботи, а держава пропонує постійну програму навчання та підтримки. Його робота повністю цифрова, Влад має все необхідне обладнання та умови для навчання дітей.

Дарина, 39 років

” Понад 10 років я працюю дослідницею. Зараз розробляю новітні імуноцитохімічні й молекулярно-генетичні технології діагностики пухлин кровотворної та лімфоїдної тканин.

До цього я закінчила медичний університет і пройшла інтернатуру в Україні. Там зрозуміла, що хочу не просто лікувати людей, а створювати в медицині новітні наукоємні продукти, які допоможуть рятувати більше життів. Але тоді наукова галузь в Україні ще не була такою розвиненою і престижною, як сьогодні, тож я не дуже розуміла, чи варто цим займатися. Тому певний час працювала в Європі, мала індивідуальні дослідницькі гранти, викладала в університеті та потроху готувала матеріал для своїх розробок. Потім, коли в Україні відбулася ґрунтовна трансформація наукової сфери, я зрозуміла, що це і є мій шанс, тож повернулася в Україну. І разом із командою подалася на великий державний грант зі своїми напрацюваннями. Зараз поєдную викладання в українському університеті з ґрунтовною практичною науковою роботою. І це досить зручно, оскільки наш університет став серцем одного із сучасних національних наукових

центрів, як і декілька інших ЗВО разом із кластерами НДІ. Ми маємо лабораторії найвищого класу, обладнання, реактиви, доступ до необхідних баз даних та повністю інтегровані в європейський дослідницький простір.

Щоб проводити свої дослідження і розробки, ми з групою подавалися на конкурс, як я уже казала, й отримали грантове фінансування, яке покриває більшу частину витрат. Іншу частину нам забезпечили міжнародні medtech-компанії, які також мають представництва в Україні та зацікавлені в наших напрацюваннях.

Торік мене відзначили як одну з найкращих у рейтингу «Національної системи дослідників», що використовують найдієвіші міжнародні практики для індивідуального оцінювання вчених. Ця історія дуже мотивує. І вона є показовою для міжнародних партнерів, які стежать за нашими успіхами та запрошують до співпраці. Я, звісно, дуже задоволена тим, що працюю тут, в Україні, тому що тепер маю всі необхідні інструменти, щоб мої розробки стали корисними й застосовними в практичній медицині. Але все одно часто їжджу у відрядження за кордон та обмінююся досвідом з колегами. Англійська спершу була трохи проблемною, бо коли я навчалася в школі, їй ще не надавали стільки уваги, як сьогодні. Але зараз дуже багато курсів, які можна легко пройти та підвищити рівень. І потім постійно вдосконалюватися. А реальне спілкування з партнерами й колегами із закордоння додає практики та впевненості.

Міністр освіти і науки України, 2030

” Українська освіта сьогодні є дуже сучасною й експортує свій досвід у військовій, медичній та STEM-освіті.

Реформа «Освіта переможців» дала змогу модернізувати управління в освіті та науці та запровадити кращі управлінські практики, а учителям і науковцям — отримати гідні умови праці та достойну заробітну плату. Наша мережа визнана найбільш ефективною за версією Світового банку. Маємо 9800 сучасних шкіл із новим простором, які створюють нові ролі та сенс для розвитку інноваційної економіки, 96 сучасних університетів ефективно конкурують на європейському ринку, 99% дітей мають доступ до дошкільної освіти, 750 сучасних закладів професійної та фахової передвищої освіти вибирають 50% випускників і тисячі дорослих для опанування нової професії. Новий зміст заклав основу для зміни мислення, інноваційного розвитку та креативності. Розвиток людського капіталу, стійкість і сталий розвиток домінують у планах на майбутнє.

Стратегічні пріоритети МОН до 2027 року

Стратегічні пріоритети МОН до 2027 року

1. Освіта дітей раннього та дошкільного віку
2. Реформа «Нова українська школа»
3. Сучасна позашкільна освіта
4. Трансформація професійної освіти
5. Якісна вища освіта
6. Розвиток науки та інновацій
7. Європейська інтеграція України у сферах освіти і науки
8. Цифрова трансформація освіти і науки
9. Підтримка та супровід осіб з особливими освітніми потребами

Пріоритет 1:

Освіта дітей раннього та дошкільного віку

Пріоритет 1: Освіта дітей раннього та дошкільного віку

Контекст

Перші п'ять років життя дитини — це важливий час, коли якісна дошкільна освіта є основою для майбутнього розвитку. Дошкільна освіта формує навички, цінності та соціальну адаптацію дитини, готуючи її до навчання в школі та подальшого життя.

Якісна дошкільна освіта слугує соціальній інтеграції дітей і формуванню соціальних навичок, що сприяє створенню більш гармонійного суспільства.

Відвідування дітьми закладів дошкільної освіти дає змогу батькам працювати, що сприяє фінансовій стабільності родин і розвитку економіки держави.

Доступ до якісної освіти в ранньому та дошкільному віці є важливою основою для розвитку людського капіталу — це підтверджують численні дослідження. Зокрема, лауреат Нобелівської премії з економіки Джеймс Хекман із групою дослідників, вивчаючи фактори, які вплинули на 30-річних людей, довели довгостроковий вплив якісної дошкільної освіти: вона позначається на здоров'ї, доходах, рівні злочинності, освіті.

Інвестиції в дошкільну освіту, за підрахунками вчених, є прибутковими на рівні 13,7%. В українському контексті результати дослідження показують вплив доступу до дошкільної освіти на успішність подальшої освітньої траєкторії. Відвідування дитсадка впливає також на рівень сформованості навичок грамотності випускника початкової школи (звіт УЦОЯО, 2021).

Яких ключових результатів ми очікуємо

Для вихованців:

гарантія якісної та доступної дошкільної освіти для всіх дітей, зокрема з особливими освітніми потребами, у безпечному, дружньому та безбар'єрному освітньому середовищі, незалежно від місця народження та проживання. Освіта спрямована на розвиток ключових компетентностей і наскрізних умінь, необхідних для успіху в подальшій освіті та кар'єрі.

Для педагогів:

мотивація до професійної діяльності завдяки новій конкурентоспроможній системі оплати праці. Можливість розвивати свої навички та поліпшувати якість освітнього процесу. Забезпечення доступу до сучасних практик навчання, новітнього обладнання і цифрових ресурсів для ефективно організації освітнього процесу та постійного професійного зростання.

Для батьків:

змога довірити своїх дітей професіоналам і вийти на роботу. Можливість вибору різних типів закладів і нових форм навчання для виховання та розвитку дітей відповідно до їхніх освітніх потреб і можливостей. Гарантії, що діти здобуватимуть освіту в безпечному та інклюзивному середовищі з урахуванням потреб кожної та кожного.

Для країни:

створення можливості для батьків віддавати дітей у дитсадки, надаючи їм можливість повноцінно працювати та реалізовуватись у професії. Це сприятиме збільшенню економічної продуктивності та податкових надходжень, економічному зростанню та підвищенню індексу людського капіталу, забезпечить державі конкурентоспроможних фахівців і національну стійкість.

Ключові ініціативи

«Моя Фортеця»

Кожен заклад освіти має бути облаштований надійним укриттям, дружнім до всіх учасників освітнього процесу, гарантувати захист, колективну й індивідуальну безпеку.

Safeguarding policy

Проєкт розроблення політики захисту дітей від фізичного, психологічного та сексуального насилля.

Трансформація системи оплати праці в ЗДО

Розроблення та пілотування нової системи оплати праці для працівників закладів дошкільної освіти.

Державний стандарт дошкільної освіти

Оновлення змісту освіти дітей раннього та дошкільного віку відповідно до Європейської рамки якості дошкільної освіти. Забезпечення реальної наступності між ланками дошкільної та початкової освіти. Оновлення освітнього середовища провайдерів дошкільної освіти відповідно до принципу універсального дизайну.

Диджиталізація дошкілля

Упровадження електронної черги в усіх ЗДО країни, оновлення матеріально-технічної бази, забезпечення ЗДО ноутбуками й планшетами для поліпшення умов праці та комунікації з батьками.

Упровадження англійської мови в ЗДО

Проєкт присвячено розробленню та впровадженню практик вивчення англійської мови в дошкільних закладах освіти, оскільки дошкільний вік є сенситивним до вивчення мов. Щоб говорити зі світом спільною мовою, бути конкурентоспроможними, необхідно підвищувати рівень знання англійської і починати варто вже з дошкілля.

Швидкий старт

Розроблення та впровадження скороченого курсу підготовки вихователів, що полегшить доступ до професії та частково вирішить кадрову проблему в системі освіти дітей раннього та дошкільного віку.

Альтернативні форми ЗДО

Проєкт створено для моделювання ефективних рішень щодо альтернативних типів дитячих садків, а також їх подальшого впровадження на територіях із різними умовами (відповідно до безпекової ситуації, руйнувань інфраструктури, кількості дітей, розвитку демографічної ситуації, складу населення, економічного розвитку тощо).

Кінцева мета

Кожна дитина, зокрема з особливими освітніми потребами (ООП), має доступ до якісної дошкільної освіти.

Показники досягнення мети

1. Частка дітей віком від 1 до 6 (7) років, які здобувають дошкільну освіту в суб'єктів, що надають відповідні послуги.
2. Кількість дітей віком до 5 років, які охоплені навчанням у закладах дошкільної освіти та структурних підрозділах юридичних осіб публічного та приватного права, % з дезагрегацією за статтю, типом місцевості.

Стратегічна ціль 1.1.

Кожній дитині, зокрема з ООП, в Україні гарантується місце в системі освіти дітей раннього та дошкільного віку.

Показники результативності

1. Частка закладів дошкільної освіти, у яких облаштовані захисні споруди цивільного захисту.
2. Частка наявних місць у співвідношенні до потреби.
3. Кількість дітей, які навчаються за альтернативними формами здобуття освіти.

Операційна ціль 1.1.1.

Освітній простір надавачів послуг освіти для дітей раннього та дошкільного віку є безпечним та інклюзивним.

Завдання:

- 1.1.1.1. Створення інклюзивного й безпечного освітнього простору в закладах дошкільної освіти.

1.1.1.2. Забезпечення умов для навчання навичок першої домедичної допомоги педагогічних працівників закладів дошкільної освіти.

1.1.1.3. Розроблення та впровадження політики захисту та безпеки дітей у системі дошкільної освіти.

Операційна ціль 1.1.2.

Створено умови для функціонування гнучкої та оптимальної мережі різних типів надавачів освітніх послуг для дітей раннього та дошкільного віку.

Завдання:

1.1.2.1. Розроблення методичних рекомендацій для засновників за результатами дослідження стану доступності закладів дошкільної освіти для дітей з особливими освітніми потребами.

1.1.2.2. Запровадження нових форм здобуття дошкільної освіти.

1.1.2.3. Розроблення та впровадження положення про різні типи організації діяльності закладів дошкільної освіти.

1.1.2.4. Затвердження порядку зарахування, відрахування та переведення дітей до державних і комунальних закладів дошкільної освіти.

Операційна ціль 1.1.3.

Діє система збору релевантних даних щодо кількості дітей раннього та дошкільного віку, зокрема з ООП, кількості педагогічних працівників дошкільної освіти в розрізі вікової категорії, суб'єктів освітньої діяльності, населених пунктів і регіонів.

Завдання:

1.1.3.1. Забезпечення збору оперативних релевантних даних щодо функціонування дошкільної освіти.

1.1.3.2. Розроблення методичних рекомендацій з урахуванням особливостей регіонів і громад, на основі збору релевантних даних функціонування системи дошкільної освіти.

1.1.1.3. Розроблення та впровадження політики захисту та безпеки дітей у системі дошкільної освіти.

Стратегічна ціль 1.2.

Галузь забезпечена достатньою кількістю висококваліфікованих і мотивованих педагогічних працівників.

Показники результативності

1. Кількість педагогічних працівників, які пройшли підготовку та підвищення кваліфікації за новими освітніми програмами.
2. Зменшення кількості вакансій у галузі.
3. Частка молодих педагогічних працівників, які прийшли у галузь.

Операційна ціль 1.2.1.

Оновлено систему професійної підготовки педагогічних кадрів (нова якість і підхід до підготовки та перепідготовки кадрів).

Завдання:

- 1.2.1.1. Оновлення професійного стандарту вихователя закладу дошкільної освіти.
- 1.2.1.2. Оновлення стандарту вищої освіти України за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта», зокрема щодо підвищення рівня знань та навчання англійської мови.
- 1.2.1.3. Апробація нової моделі професійної підготовки фахівців закладів дошкільної освіти.

Операційна ціль 1.2.2.

Забезпечено умови для якісного підвищення кваліфікації та професійного зростання працівників сфери освіти дітей раннього та дошкільного віку.

Завдання:

- 1.2.2.1. Розроблення нових моделей перепідготовки кадрів для оперативного залучення в професію.
- 1.2.2.2. Оновлення системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.
- 1.2.2.3. Оновлення програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти, зокрема запровадження освітніх програм з інклюзії, психологічної підтримки, безпечного освітнього середовища.

Операційна ціль 1.2.3.

Забезпечено умови для якісної підготовки та підвищення кваліфікації керівників закладів дошкільної освіти та управлінців сфери освіти дітей раннього та дошкільного віку.

Завдання:

- 1.2.3.1. Розроблення Типового положення про конкурс на посаду керівника закладу дошкільної освіти комунальної та державної форм власності.
- 1.2.3.2. Створення програм підвищення кваліфікації керівників закладів дошкільної освіти та управлінців, зокрема з питань проектного менеджменту, державно-приватного та державно-громадського партнерства..

Стратегічна ціль 1.3.

Діти, зокрема з ООП, здобувають дошкільну освіту згідно з європейськими вимогами до якості та змісту.

Показники результативності

1. Затверджено Державний стандарт дошкільної освіти, розроблений за європейськими вимогами до якості та змісту.
2. Частка дітей, які навчаються за освітніми програмами, оновленими відповідно до Державного стандарту дошкільної освіти.
3. Частка закладів дошкільної освіти, які інтегрують англійську мову в освітній процес закладів дошкільної освіти.

Операційна ціль 1.3.1.

Зміст дошкільної освіти оновлено відповідно до Європейської рамки якості дошкільної освіти та Рекомендацій Ради ЄС щодо ключових компетентностей освіти впродовж життя.

Завдання:

- 1.3.1.1. Розроблення та затвердження Державного стандарту дошкільної освіти.
- 1.3.1.2. Оновлення освітніх програм відповідно до Державного стандарту дошкільної освіти.
- 1.3.1.3. Оновлення освітнього середовища в закладах дошкільної освіти.
- 1.3.1.4. Створення умов для ознайомлення та вивчення англійської мови в закладах дошкільної освіти.

Операційна ціль 1.3.2.

Розроблено вимоги до проектування трикомпонентного освітнього середовища.

Завдання:

- 1.3.2.1. Розроблення методичних рекомендацій щодо вимог до проектування й організації освітнього простору закладів дошкільної освіти на засадах доступності та безбар'єрності.
- 1.3.2.2. Затвердження методичних рекомендацій щодо вимог до проектування освітнього середовища у сфері освіти дітей раннього та дошкільного віку.

Операційна ціль 1.3.3.

Оновлено структуру і систему науково-методичного забезпечення освіти дітей раннього та дошкільного віку.

Завдання:

- 1.3.3.1. Аналіз функціонування системи науково-методичного забезпечення дошкільної освіти, зокрема її ефективності, забезпечення принципу зв'язку теорії з практикою.
- 1.3.3.2. Запровадження нових підходів до функціонування системи науково-методичного забезпечення освіти дітей раннього та дошкільного віку на різних рівнях (локальному, регіональному, державному).
- 1.3.3.3. Затвердження рекомендацій щодо науково-методичного забезпечення системи освіти дітей раннього та дошкільного віку.

Операційна ціль 1.3.4.

Заклади дошкільної освіти забезпечують якісну психологічну підтримку учасникам освітнього процесу.

Завдання:

- 1.3.4.1. Створення осередків психологічної підтримки педагогічних працівників і психологів ЗДО, зокрема на базі центрів професійного розвитку педагогічних працівників.

1.3.4.2. Забезпечення належного рівня психологічного супроводу в закладах дошкільної освіти.

1.3.4.3. Запровадження супервізії та інтервізії педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти.

Операційна ціль 1.3.5.

Забезпечено раннє виявлення особливих освітніх потреб та якісну підтримку в освітньому процесі для дітей з ООП.

Завдання:

1.3.5.1. Упровадження проекту з навчання та проведення тренінгів для спеціалістів і фахівців, залучених до системи раннього втручання, в усіх областях України.

1.3.5.2. Розроблення методичних рекомендацій щодо створення сприятливого середовища для розвитку дітей з ООП, надання необхідної допомоги в соціалізації та освітньому процесі.

Стратегічна ціль 1.4.

Система моніторингу та оцінювання якості дошкільної освіти дає змогу ефективно й оперативно поліпшувати якість освіти та освітньої політики.

Показники результативності

1. Кількість закладів дошкільної освіти, які пройшли інституційний аудит.
2. Кількість закладів освіти, що долучилися до системи EvaluEd.
3. Кількість закладів освіти, в яких розроблено внутрішню систему забезпечення якості освіти.

Операційна ціль 1.4.1.

Діє система зовнішнього моніторингу якості дошкільної освіти.

Завдання:

1.4.1.1. Розроблення інструментів національного та регіонального моніторингу якості освіти закладів дошкільної освіти за різними типами організації діяльності.

1.4.1.2. Розроблення та апробація процедури інституційного аудиту закладів дошкільної освіти.

1.4.1.3. Розроблення системи моніторингу якості дошкільної освіти як компонента EvaluEd на основі спрощеної міжнародної шкали якості.

1.4.1.4. Забезпечення долучення України до міжнародних досліджень якості дошкільної освіти та політики в галузі.

Операційна ціль 1.4.2.

Діє внутрішня система якості освіти в закладах дошкільної освіти, що ґрунтується на науково-доказовому підході.

Завдання:

1.4.2.1. Розроблення внутрішньої системи якості освіти в закладах дошкільної освіти за різними типами організації діяльності.

1.4.2.2. Запровадження інструментів забезпечення внутрішньої системи моніторингу якості освіти в закладах дошкільної освіти.

Стратегічна ціль 1.5.

Система управління та фінансування дошкільної освіти на регіональному і державному рівнях є узгодженою й ефективною та передбачає реалізацію автономії надавачів освітніх послуг.

Показники результативності

1. Зростання заробітної плати педагогічних працівників закладів дошкільної освіти.
2. Кількість закладів дошкільної освіти, які здійснюють фінансування заробітної плати педагогічних працівників закладів дошкільної освіти за новою моделлю.
3. Кількість закладів дошкільної освіти, які використовують систему електронного документообігу.

Операційна ціль 1.5.1.

Оновлено моделі фінансування послуг освіти дітей раннього та дошкільного віку.

Завдання:

- 1.5.1.1. Проведення оцінювання можливостей та ефективності запровадження нових моделей фінансування послуг дошкільної освіти.
- 1.5.1.2. Розроблення концепції нової моделі оплати праці педагогічних працівників закладів дошкільної освіти.
- 1.5.1.3. Розроблення нової моделі підвищення заробітної плати в галузі.
- 1.5.1.4. Запровадження нових моделей оплати праці на основі надання закладам дошкільної освіти кадрової та фінансової автономії.

Операційна ціль 1.5.2.

Забезпечено гідні умови праці для працівників дошкільної освіти.

Завдання:

- 1.5.2.1. Розроблення стратегії щодо забезпечення гідних умов праці для працівників дошкільної освіти.
- 1.5.2.2. Запровадження академічної свободи та мотивації до неперервного професійного розвитку педагогічних працівників закладів дошкільної освіти.

Операційна ціль 1.5.3.

Запроваджено ефективну систему електронного документообігу та партнерства в дошкільній освіті.

Завдання:

- 1.5.3.1. Скорочення переліку обов'язкової паперової документації.
- 1.5.3.2. Розроблення електронного документообігу між різними рівнями органами управління освіти.
- 1.5.3.3. Долучення закладів дошкільної освіти різних типів до застосунку «Мрія».

Операційна ціль 1.5.4.

Забезпечено міжвідомчу співпрацю у сфері освіти, піклування і захисту дітей раннього та дошкільного віку.

Завдання:

- 1.5.4.1. Проведення аналізу законодавства та розроблення пропозицій щодо забезпечення міжвідомчої співпраці для надання медичної, психологічної, соціальної, освітньої послуг у сфері освіти.
- 1.5.4.2. Створення рівних умов і можливостей для піклування про дітей, зокрема із категорії соціально незахищених верств населення, з особливими освітніми потребами, внутрішнь опереміщених осіб.

Пріоритет 2:

Реформа «Нова українська школа»

Пріоритет 2: Реформа «Нова українська школа»

Контекст

Реформа «Нова українська школа» розпочалася у 2016 році з ухвалення однойменної концепції та впроваджується в масову освітню практику з 2018 року.

Ключовою ідеєю реформи є дитиноцентризм, який реалізується через:

- зміст освіти, що побудований на засадах компетентнісного підходу;
- встановлення партнерства між усіма учасниками освітнього процесу;
- сучасні педагогічні практики та підходи до організації навчання учнів;
- забезпечення сучасного мотиваційного освітнього середовища;
- цифровізація освіти;
- рівний доступ до освіти дітей з ООП, зокрема інклюзивність навчання;
- автономія школи в організації освітнього процесу.

Реформа впроваджується поетапно. Станом на зараз за новими Державними освітніми стандартами навчаються 1–6 класи, у 7-х класах триває пілотний експеримент.

Початок повномасштабної війни призвів до того, що значно скоротилося фінансування на освіту, зокрема на реалізацію реформи. Як наслідок — не було оновлено освітнє середовище, учителі не пройшли повноцінну підготовку до впровадження реформи НУШ, не були надруковані нові підручники. Водночас, розуміючи важливість якісної освіти для відбудови та розвитку України, ухвалено рішення сфокусувати увагу на повноцінній реалізації реформи «Нова українська школа» в базовій школі та підготовці до реформування профільної освіти в Україні.

Яких ключових результатів ми очікуємо

Для учнів:

навчання для життя, поглиблене вивчення тільки потрібних предметів, набуття ключових компетентностей і наскрізних умінь, важливих для подальшого здобуття професії, досягнення успіху в різних сферах життя, життєстійкість.

Для батьків:

партнерство зі школою та участь в ухваленні рішень щодо шкільного життя дитини, якісний об'єктивний зворотний зв'язок щодо її успішності в навчанні.

Для педагогів:

мотивація професійної діяльності через нову систему оплати праці, розмір заробітної плати та підвищення кваліфікації; сучасні практики навчання, обладнання та цифрові ресурси для ефективно організації навчання, професійного зростання та інноваційної діяльності.

Для країни:

якісна система освіти із сучасними практиками, що забезпечує високі результати навчання та відповідає соціальному запиту сучасного світу, формує конкурентну на міжнародному рівні якість освіти.

Ключові ініціативи

Повна трансформація шкільного простору

Розроблення нових сучасних моделей організації шкільного простору. Відбудова за принципом «краще, ніж було». Оснащення кабінетів базової та профільної школи відповідно до сучасних вимог.

Державний стандарт старшої профільної школи

Затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти. Розроблення та затвердження освітніх і модельних навчальних програм.

Безпечний освітній простір

Відбудова освітньої інфраструктури за новими проектами. Створення укриттів у закладах освіти. Забезпечення учнів якісним і здоровим харчуванням.

Перезавантаження реформи НУШ у першому та другому циклах базової освіти (5–9 класи)

Підготовка директорів і вчителів до реалізації реформи. Оновлення переліків обладнання навчальних кабінетів відповідно до нових освітніх програм НУШ. Облаштування навчальних кабінетів. Затвердження нових критеріїв оцінювання. Запровадження електронної експертизи навчально-методичних матеріалів.

Пілотування моделі профільної освіти

Розроблення системи залучення вчителів та учнів до пілоту. Пілотування моделей організації освітнього процесу та навчальних матеріалів за новим стандартом.

Стратегія подолання освітніх втрат

Розроблення стратегії подолання освітніх втрат (окремо для деокупованих територій). Розроблення адаптованих навчальних програм (5–11 класи) для подолання освітніх втрат.

Націєтворчий компонент змісту освіти

Оновлення освітніх матеріалів із сучасної історії України. Розроблення та впровадження нових стратегічних наративів. Оновлення програми та наповнення курсу «Захист України».

Професійний розвиток педагогічних працівників

Оновлення професійного стандарту вчителя. Оновлення Положення про сертифікацію. Сертифікація вчителів початкової школи, української мови, математики, історії та інших предметів. Цільове підвищення кваліфікації вчителів НУШ, психологів. Цільове підвищення кваліфікації директорів і заступників директорів (у межах запровадження нової моделі оплати праці).

Нова система оплати праці вчителів і директорів

Розроблення нової системи оплати праці адміністрації та вчителів. Пілотування нової системи оплати праці.

Формування системи моніторингу

Загальнодержавний зовнішній моніторинг якості початкової освіти. Дослідження впровадження реформи НУШ у базовій школі (5–6 класи). Загальнодержавне моніторингове дослідження якості освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану (6/8 класи). Підготовка до участі в Міжнародному дослідженні якості освіти PISA.

Кінцева мета

Кожен учень має доступ до якісної освіти, що спрямована на формування ключових компетентностей і наскрізних умінь, необхідних для життя, соціального та емоційного добробуту, подальшого навчання та саморозвитку.

Показники досягнення мети

1. Частка учнів, які мають доступ до освітнього процесу в очній формі;
2. Частка здобувачів загальної середньої освіти 15-річного віку, які досягли рівня 2 і вищих у ключових галузях (читання, математика, природничо-наукові дисципліни) за шкалою PISA, % з дезагрегацією за статтю, типом місцевості, типом закладу освіти, соціально-економічним статусом (індекс PISA соціально-економічного статусу (ESCS)).

| Стратегічна ціль 2.1.

Учні навчаються в безпечному, сучасному та інклюзивному освітньому середовищі.

Показники результативності

1. Частка закладів ЗСО, у яких облаштовано захисні споруди цивільного захисту.
2. Кількість відновлених, реконструйованих і відремонтованих закладів загальної середньої освіти.
3. Кількість шкільних автобусів, придбаних на кошти субвенції та кошти місцевих бюджетів.
4. Частка громад, які оновили мережу закладів загальної середньої освіти;
5. Кількість оновлених кухонь та їдалень.

Операційна ціль 2.1.1.

Оновлена модель дизайну і відновлення закладів загальної середньої освіти забезпечує комфортні та безпечні умови для учнівства й учительства.

Завдання:

- 2.1.1.1. Здійснення моніторингу щодо відновлення та проведення ремонту закладів загальної середньої освіти.
- 2.1.1.2. Розроблення нових підходів до дизайну й організації простору закладів загальної середньої освіти.
- 2.1.1.3. Забезпечення закладів освіти, що надають загальну середню освіту, захисними спорудами цивільного захисту для забезпечення доступу до якісної освіти.

Операційна ціль 2.1.2.

Оновлена мережа закладів середньої освіти забезпечує освітні потреби територіальних громад і відповідає засадам НУШ.

Завдання:

- 2.1.2.1. Розроблення моделі мережі закладів освіти з урахуванням особливостей регіонів і громад.
- 2.1.2.2. Трансформація мережі закладів загальної середньої освіти відповідно до регіональних планів.
- 2.1.2.3. Забезпечення підвезення дітей до закладів освіти.

Операційна ціль 2.1.3.

Оновлений сучасний освітній простір НУШ забезпечує рівні, справедливі та безпечні умови для якісного навчання.

Завдання:

- 2.1.3.1. Оновлення Типового переліку засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів і STEM-лабораторій.
- 2.1.3.2. Забезпечення закладів освіти засобами навчання та обладнанням відповідно до модельних навчальних програм.
- 2.1.3.3. Забезпечення оновлення матеріально-технічного забезпечення навчальних кабінетів для старшої профільної школи.

Операційна ціль 2.1.4.

Система шкільного харчування відновлена та модернізована.

Завдання:

- 2.1.4.1. Забезпечення оновлення кухонь та їдалень у закладах освіти.
- 2.1.4.2. Залучення додаткових інвестицій і розвиток партнерства для поліпшення процесів організації харчування в закладах освіти.
- 2.1.4.3. Сприяння формуванню культури здорового харчування та популяризації змін системи харчування в закладах освіти.

Стратегічна ціль 2.2.

Учні здобувають якісну освіту відповідно до принципів і підходів НУШ.

Показники результативності

1. Затверджено Державний стандарт профільної середньої освіти та відповідна типова освітня програма.
2. Частка здобувачів освіти початкової та базової школи, забезпечених підручниками НУШ.
3. Частка випускників початкової школи, які досягли базового порогу сформованості основних компетентностей за шкалою загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти, % з дезагрегацією за статтю, типом місцевості.
4. Частка здобувачів загальної середньої освіти 6-х та 8-х класів, які досягли достатнього рівня з української мови та математики (алгебри і геометрії) за підсумками загальнодержавного моніторингового дослідження якості освіти в умовах воєнного стану, % з дезагрегацією за статтю, типом місцевості, типом закладу освіти, соціально-економічним статусом.

Операційна ціль 2.2.1.

Випускники базової школи набули компетентностей та наскрізних умінь, необхідних для життя і подальшого навчання.

Завдання:

- 2.2.1.1. Оновлення змісту соціальної та здоров'язбережувальної галузей в Державному стандарті базової середньої освіти.
- 2.2.1.2. Оновлення змісту освіти в 5–9 класах через перегляд навчальних планів і модельних навчальних програм.
- 2.2.1.3. Розроблення критеріїв оцінювання результатів навчання учнів базової школи.
- 2.2.1.4. Організація розроблення навчально-методичного забезпечення змісту базової освіти.
- 2.2.1.5. Запровадження електронної експертизи навчально-методичних матеріалів.

Операційна ціль 2.2.2.

Зміст профільної освіти академічного спрямування розроблено, апробовано та підготовлено до впровадження у масову практику.

Завдання:

- 2.2.2.1. Розроблення та затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти.
- 2.2.2.2. Визначення моделей організації освітнього процесу в профільній середній освіті із залученням міжнародних і національних експертів.
- 2.2.2.3. Організація апробації (пілотування) Державного стандарту профільної середньої освіти.
- 2.2.2.4. Запровадження Державного стандарту профільної середньої освіти в ліцеях професійного та академічного спрямування.
- 2.2.2.5. Запровадження нової моделі державної підсумкової атестації та модернізація зовнішнього незалежного оцінювання для випускників профільної середньої освіти в закладах освіти усіх типів.

Операційна ціль 2.2.3.

Система освітніх оцінювань на всіх рівнях здобуття освіти є справедливою та інформативною.

Завдання:

- 2.2.3.1. Забезпечення участі 15-річних учнів України в моніторинговому дослідженні PISA-2025.
- 2.2.3.2. Вивчення динаміки результатів навчання учнів початкової школи через здійснення моніторингу читацьких і математичних компетентностей.
- 2.2.3.3. Здійснення дослідження впровадження реформи НУШ у базовій школі.
- 2.2.3.4. Систематичне вивчення результатів навчання учнів української мови та математики (6/8 класи).

2.2.3.5. Оновлення процедури проведення державної підсумкової атестації здобувачів освіти в 4-х, 9-х класах.

2.2.3.6. Вивчення якості навчально-методичного забезпечення змісту середньої освіти через систематичне опитування педагогічних працівників.

Операційна ціль 2.2.4.

Учні класів, які навчаються мовами національних меншин, що є офіційними мовами Європейського Союзу, здобувають якісну освіту.

Завдання:

- 2.2.4.1. Розроблення Дорожньої карти щодо підвищення якості навчання державною мовою та мовами корінних народів і національних меншин у закладах загальної середньої освіти України.
- 2.2.4.2. Організація навчально-методичного забезпечення підручниками з навчальних предметів, інтегрованих курсів, навчальними посібниками, перекладними підручниками закладів загальної середньої освіти, у складі яких є класи (групи) з навчанням мовами корінних народів і національних меншин.
- 2.2.4.3. Організація та проведення консультацій із представниками громад корінних народів і національних меншин щодо питань у галузі освіти, співробітництво з міжнародними організаціями.
- 2.2.4.4. Посилення співпраці з Офісом Ради Європи в Україні щодо забезпечення освітніх потреб корінних народів, національних меншин.

Стратегічна ціль 2.3.

Зміст освіти адаптовано та трансформовано у зв'язку з викликами війни.

Показники результативності

1. Кількість учнів, які отримали підручники з історії України для 11-го класу з оновленими національними наративами.
2. Кількість розроблених проєктів для збереження національної ідентичності дітей за кордоном.
3. Зменшення кількості учнів, які мають навчальні втрати.
4. Кількість шкіл-партнерів державного ліцею «Міжнародна українська школа».

Операційна ціль 2.3.1.

Зміст освіти відповідає національним ідеям держави та сприяє формуванню національної ідентичності учнів.

Завдання:

- 2.3.1.1. Розроблення та впровадження нових стратегічних наративів щодо формування національної ідентичності.
- 2.3.1.2. Оновлення навчальних матеріалів із сучасної історії України.
- 2.3.1.3. Оновлення навчальних програм і навчально-методичних матеріалів із курсу «Захист України».

Операційна ціль 2.3.2.

Учні, які навчаються за кордоном, залучені до національної системи освіти.

Завдання:

- 2.3.2.1. Створення умов для навчання дітей за кордоном в українських закладах освіти.
- 2.3.2.2. Розширення функціоналу та інституційної спроможності Міжнародної української школи.
- 2.3.2.3. Розроблення системи перезарахування результатів навчання для учнів, які навчалися за кордоном.
- 2.3.2.4. Розроблення системи взаємодії з дітьми за кордоном для збереження їхньої національної ідентичності.

Операційна ціль 2.3.3.

Ефективна та стійка система надолуження освітніх втрат забезпечує освітні потреби здобувачів освіти, які постраждали від війни, переселення чи зазнали впливу пандемії.

Завдання:

- 2.3.3.1. Розроблення стратегії надолуження освітніх втрат у системі загальної середньої освіти Catchup.
- 2.3.3.2. Розроблення рекомендацій із подолання освітніх втрат на деокупованих територіях.
- 2.3.3.3. Формування пропозицій з оновлення змісту навчальних програм відповідно до потреб воєнного / повоєнного часу.
- 2.3.3.4. Розроблення / оновлення (і подальша реалізація) навчальних програм, навчально-методичних матеріалів відповідно до потреб воєнного / повоєнного часу.

Стратегічна ціль 2.4.

Педагогічні команди закладів освіти працюють на основі партнерства та реалізують принципи і підходи НУШ.

Показники результативності

1. Кількість закладів освіти, переведених на нову систему оплати праці.
2. Кількість сертифікованих вчителів.
3. Зменшення кількості вакансій педагогічних працівників.
4. Кількість педагогічних працівників базової та профільної школи, які пройшли підвищення кваліфікації для роботи в НУШ.

Операційна ціль 2.4.1.

Нова система оплати праці сприяє підвищенню престижності професії вчителя та створює конкурентні умови в педагогічній спільноті.

Завдання:

- 2.4.1.1. Розроблення концепції нової системи оплати праці вчителів.
- 2.4.1.2. Проведення пілотування нової системи оплати праці.
- 2.4.1.3. Запровадження нової системи оплати праці в усіх закладах загальної середньої освіти.

Операційна ціль 2.4.2.

Оновлена модель сертифікації педагогів забезпечує НУШ висококваліфікованими фахівцями.

Завдання:

- 2.4.2.1. Оновлення професійного стандарту вчителя.
- 2.4.2.2. Оновлення Положення про сертифікацію педагогічних працівників.
- 2.4.2.3. Розроблення програми сертифікації вчителів історії.
- 2.4.2.4. Організація сертифікації вчителів початкової школи, української мови, математики, історії.

Операційна ціль 2.4.3.

Педагоги організують освітній процес на основі компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів.

Завдання:

- 2.4.3.1. Забезпечення підготовки педагогічних працівників за новими програмами навчання / підвищення кваліфікації відповідно до потреб і вимог НУШ.
- 2.4.3.2. Забезпечення цільового підвищення кваліфікації вчителів НУШ, психологів, зокрема щодо академічної доброчесності.
- 2.4.3.3. Ініціювання внесення у Класифікатор професій і Типові штатні нормативи закладів загальної середньої освіти посади кар'єрного освітнього радника.
- 2.4.3.4. Розроблення та реалізація програм підготовки кар'єрних освітніх радників.

Операційна ціль 2.4.4.

Керівники закладів освіти є лідерами шкільних команд, які реалізують освітній процес на засадах НУШ та ефективно реагують на виклики сьогодення.

Завдання:

- 2.4.4.1. Забезпечення цільового підвищення кваліфікації директорів і заступників директорів у межах пілотування нової системи оплати праці.
- 2.4.4.2. Забезпечення цільового підвищення кваліфікації директорів і заступників директорів академічних та професійних ліцеїв.
- 2.4.4.3. Запровадження проведення супервізії — професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти.

Пріоритет 3:

Концепція позашкільної освіти

Пріоритет 3: Концепція позашкільної освіти

Контекст

У контексті сучасних викликів, зокрема воєнного стану, позашкільна освіта в Україні має відігравати ключову роль у формуванні національної ідентичності українців, розвитку їхніх талантів та здібностей, надолуженні освітніх втрат, наданні освіти на деокупованих і прифронтових територіях, де недоступна офлайн-освіта, оперативному формуванні та імплементації нових методик і підходів до освіти.

Роль позашкільної освіти стане більш глобальною та розглядатиметься як інструмент розвитку громади. Для кожної дитини в громаді має відкритися можливість розвинути свої таланти, здібності та поступово набути здатності розвивати економіку своєї громади, сприяти її подальшому зростанню та розквіту.

Особливу увагу варто надати впровадженню таких інноваційних методів навчання, як STEM-підхід, що сприятиме розвитку критичного мислення, креативності та інноваційних здібностей. Реалізація цих підходів допоможе учням ліпше адаптуватися до швидко змінюваних умов сучасного світу.

Важливим аспектом є також соціально-психологічна підтримка й реабілітація, особливо в контексті воєнних дій. Заклади позашкільної освіти мають стати місцем, де дітям і молоді можуть забезпечити необхідну підтримку та допомогти відновити внутрішній баланс.

Загалом позашкільна освіта в Україні має стати ефективним інструментом розвитку національної ідентичності, природничих компетентностей, виховання патріотизму, а також формування майбутнього професійного потенціалу країни.

Яких ключових результатів ми очікуємо

Для дітей та молоді:

охоплення якісною позашкільною освітою, що сприяє розвитку індивідуальних здібностей, надолуженню освітніх втрат, військово-патріотичному вихованню та профорієнтації.

Для суспільства:

створення стійких осередків освіти на деокупованих територіях, утвердження української національної та громадянської ідентичності, підтримка соціально-реабілітаційних програм, розвиток навичок і компетентностей.

Для освітян:

підвищення кваліфікації, використання інноваційних підходів і методик у позашкільній освіті та інтеграції їх у шкільні програми.

Для держави:

створення наукових інтерактивних просторів, центрів надолуження освітніх втрат, впровадження ефективних моделей фінансування та управління позашкільною освітою.

Ключові ініціативи

Концепція позашкільної освіти — передбачає створення нової системи управління позашкільною освітою, організації мережі закладів, формули фінансування, підходів до організації роботи в закладах позашкільної освіти.

Музей математики — створення Центру науки як інструменту розвитку громад та професійного розвитку вчителів.

Центр олімпіадного руху — організація єдиного Центру, який підтримував би олімпіадний рух у громадах, створював нові освітні можливості для заохочення здобувачів до дослідницької та наукової діяльності.

Кінцева мета

Громадяни України здобувають якісну позашкільну освіту, яка сприяє розвитку індивідуальних здібностей і обдарувань, утвердженню української національної та громадянської ідентичності, військово-патріотичному вихованню та ефективній профорієнтації.

Показники досягнення мети

1. Частка дітей і молоді, охоплених позашкільною освітою.
2. Кількість створених наукових інтерактивних просторів у системі позашкільної освіти.
3. Кількість дітей, охоплених новими програмами військово-патріотичного виховання.

| Стратегічна ціль 3.1.

Кожна дитина в Україні має можливості для формування національної ідентичності, розвитку талантів та здібностей у системі позашкільної освіти.

Показники досягнення результату

1. Кількість дітей, залучених до участі у Всеукраїнських і міжнародних заходах, конкурсах за основними напрямками позашкільної освіти.
2. Кількість створених осередків військово-патріотичного виховання у закладах позашкільної освіти.
3. Кількість дітей, охоплених виховною роботою в осередках військово-патріотичного виховання.
4. Схвалено Методичні рекомендації щодо військово-патріотичного виховання дітей та молоді в системі освіти України.

Операційна ціль 3.1.1.

Освітня діяльність закладів позашкільної освіти відповідає потребам воєнного / повоєнного періоду і бере до уваги найкращі національні та міжнародні практики на засадах української національної і громадянської ідентичності.

Завдання:

- 3.1.1.1. Аналіз міжнародних практик організації та функціонування закладів / гуртків позашкільної освіти; розроблення рекомендацій для реалізації найкращих практик позашкільної освіти на місцевому та державному рівнях.
- 3.1.1.2. Забезпечення закладів позашкільної освіти доступом до інноваційних інструментів і методик навчання відповідно до найкращих міжнародних практик.
- 3.1.1.3. Розроблення та впровадження навчальних програм відповідно до потреб воєнного / повоєнного часу.
- 3.1.1.4. Розроблення та схвалення Методичних рекомендацій щодо військово-патріотичного виховання дітей і молоді в системі освіти України.

Операційна ціль 3.1.2.

Зміст позашкільної освіти базується на реалізації сучасних підходів (військово-патріотичного виховання, STEM-підходу, компетентнісного підходу, підприємницької освіти, освіти для сталого розвитку і відновлення).

Завдання:

- 3.1.2.1. Реалізація STEM-освіти, підприємницької освіти, військово-патріотичного виховання та освіти для сталого розвитку і відновлення.
- 3.1.2.2. Створення наукових інтерактивних просторів у системі позашкільної освіти.
- 3.1.2.3. Створення Національного центру надолуження освітніх втрат у математиці «Музей математики».
- 3.1.2.4. Організація дистанційного доступу до навчання у закладах позашкільної освіти та надолуження освітніх втрат і розривів у позашкільлі.

Операційна ціль 3.1.3.

Здобувачі позашкільної освіти реалізують потенціал через участь у національних і міжнародних олімпіадах, конкурсах, змаганнях.

Завдання:

3.1.3.1. Створення Центру олімпіадного руху.

3.1.3.2. Організація та проведення щорічних виставок-конкурсів молодіжних інноваційних проєктів із можливістю їхньої подальшої підтримки.

| Стратегічна ціль 3.2.

Позашкільна освіта є осередком розвитку громади, робота якого ефективно фінансується та модерується на державному та місцевому рівнях.

Показники результативності:

1. Розроблено Концепцію позашкільної освіти.
2. Кількість працівників закладів позашкільної освіти та органів місцевого самоврядування, які підвищили кваліфікацію на відповідних тренінгах і курсах.

Операційна ціль 3.2.1.

Система управління та фінансування позашкільної освіти на місцевому, регіональному і державному рівнях узгоджена та ефективна.

Завдання:

3.2.1.1. Розроблення, затвердження та реалізація Концепції позашкільної освіти.

3.2.1.2. Створення мережі закладів позашкільної освіти та їхніх структурних підрозділів на рівні громад.

3.2.1.3. Розроблення та внесення змін до нормативно-правових актів з метою сприяння фінансовій автономії закладів позашкільної освіти різних форм власності та спрощення реєстрації приватних закладів позашкільної освіти.

Операційна ціль 3.2.2.

Учасники освітнього процесу мають доступ до відпочинку та активного дозвілля в літній період у закладах позашкільної освіти та їхніх структурних підрозділах.

Завдання:

3.2.2.1. Розроблення рекомендацій з організації літнього відпочинку та активного дозвілля в громадах.

3.2.2.2. Розроблення рекомендацій щодо соціалізації та інтеграції дітей ВПО в громадах.

Операційна ціль 3.2.3.

Позашкільну освіту забезпечено висококваліфікованими педагогічними працівниками.

Завдання:

3.2.3.1. Педагогічні працівники мотивовані, отримують конкурентоздатну заробітну плату для забезпечення якісного освітнього процесу.

3.2.3.2. Професійна підготовка педагогічних працівників здійснюється за освітніми програмами, що беруть до уваги найбільш ефективний український і міжнародний досвід.

3.2.3.3. Розроблено професійний стандарт керівника гуртка закладу позашкільної освіти.

3.2.3.4. Оновлено систему профорієнтації, підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів позашкільної освіти.

3.2.3.5. Організація навчання для працівників закладів позашкільної освіти та представників органів місцевого самоврядування щодо посилення їхньої спроможності брати участь у грантових програмах і проектах з урахуванням новітніх підходів та інструментів.

Пріоритет 4:

Трансформація професійної освіти

Пріоритет 4: Трансформація професійної освіти

Контекст

Реформа «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» розпочалася у 2019 році з ухвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року.

Метою Концепції є проведення реформи професійної (професійно-технічної) освіти, що забезпечить виконання таких трьох базових завдань:

- децентралізацію управління та фінансування у сфері професійної (професійно-технічної) освіти;
- забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти;
- державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти та взаємозв'язок із ринком праці.

Реформа здійснюється трьома етапами протягом 2019–2027 років.

Законом України «Про фахову передвищу освіту» (2019 р.) серед інших нововведень започатковано такі важливі новозміни у фаховій передвищій освіті для сталого розвитку суспільства: упровадження студентоорієнтованого підходу до організації освітнього процесу через формування освітнього середовища, спрямованого на задоволення інтересів і потреб студентів на засадах партнерства та взаємоповаги всіх учасників освітнього процесу, надання можливості кожному студенту будувати індивідуальну освітню траєкторію з наданням вибору різних форм освіти: дуальної, мережевої тощо.

В умовах військової агресії російської федерації професійна (професійно-технічна) освіта і фахова передвища освіта зазнали значних втрат, які суттєво вплинули на їхніх суб'єктів, інфраструктуру, механізм функціонування. Війна має руйнівні наслідки для системи. Ключовими серед них є:

- руйнування або пошкодження закладів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти;
- знищене, пошкоджене або викрадене обладнання в закладах освіти на територіях, які були під тимчасовою окупацією;

- часткова втрата кадрового потенціалу закладів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти пов'язана зі зміною місця проживання, зокрема з виїздом за кордон, мобілізацією, а також їх розташуванням на територіях України, де ведуться активні бойові дії;
- неадаптованість освітніх програм і строків навчання до потреб здобувачів освіти з урахуванням реалізації права на освіту впродовж життя та запитів держави щодо відбудови / відновлення економіки / інфраструктури;
- втрата зв'язків закладів професійної (професійно-технічної) освіти з бізнесом через руйнування, закриття, переміщення підприємств до інших регіонів, як наслідок — низька активність бізнесу та закладів професійної (професійно-технічної) освіти в процесі реалізації програм і проєктів державно-приватного партнерства.

Одночасно, з огляду на важливість якісної освіти для відбудови та подальшого розвитку України, реалізація реформи професійної (професійно-технічної) і становлення фахової передвищої освіти в Україні триває.

Яких ключових результатів ми очікуємо

Для здобувачів освіти:

доступ до якісної професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти; навчання і набуття практичних навичок і компетенцій для швидкого виходу на ринок праці; розвиток особистих і професійних інтересів, підготовка до створення власного бізнесу або самозайнятості відповідно до здобутих знань, можливості кар'єрного розвитку та просування в майбутньому.

Для батьків:

налагоджене партнерство із закладами професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти для ефективної підтримки та взаємодії; розуміння вимог ринку праці та майбутніх кар'єрних перспектив їхніх дітей.

Для педагогічних працівників:

зростання заробітної плати, досвіду та результативності; поновлення та розвиток власних професійних навичок; можливість впроваджувати новітні методи навчання, використовувати інноваційні підходи; обмін досвідом для вдосконалення професійного розвитку, поліпшення робочих умов.

Для країни:

стимулювання економічного розвитку; соціальна стабільність і формування конкурентоспроможності працівників на ринку праці для відновлення та відбудови країни.

Ключові ініціативи

Ухвалення Верховною Радою України Закону України «Про професійну освіту»

Визначено правові, організаційні та економічні засади функціонування і розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти в Україні.

Модернізація мережі закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти

Сформовано оптимальну мережу закладів професійної (професійно-технічної) освіти з урахуванням методичних рекомендацій щодо формування мережі закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти. Створення навчально-практичних центрів і центрів професійної досконалості.

Забезпечення повернення освітніх можливостей і розвитку освіти на деокупованих територіях

Формування та реалізація державної політики стосовно повернення професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти на деокуповані території.

Фінансовий менеджмент є ключовою складовою успішного функціонування закладу

професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти, сприяючи його розвитку та досягненню планованих цілей ефективності. Запроваджено субвенцію для розвитку закладів, оновлено типові штатні розписи, удосконалено нормативно-правову базу для розрахунку вартості платних послуг і розширення переліку цих послуг, унормовано відкриття рахунків у державних банках, запроваджено формульне фінансування.

Формування нових підходів для мотивації та оплати праці педагогічних працівників

А також керівників закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти. Змінено систему оплати праці педагогічних працівників у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти. Запроваджено грейдову систему оплати праці керівника закладу, що базується на критеріях і рівнях відповідальності, досвіду, кваліфікації та досягнень.

Удосконалення педагогічної майстерності викладачів і майстрів у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти

Організовано програми підвищення кваліфікації та стажування для впровадження новітніх методик навчання.

Поглиблення зв'язків закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти з бізнесом

Оптимізовано процес розвитку партнерських відносин із підприємствами для підготовки кадрів, які відповідають сучасним потребам ринку праці.

Адаптація та осучаснення освітніх програм

Оновлено зміст програм з урахуванням потреб сучасного ринку праці та впровадження нових професій і спеціальностей.

Розвиток інклюзивної освіти

Забезпечено рівні можливості доступу до професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти для всіх категорій населення.

Кінцева мета

Громадяни України забезпечені доступом до якісної професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти, мають широкий вибір освітніх можливостей, ринок праці отримує конкурентоспроможних працівників для відновлення та відбудови країни.

Показники досягнення мети

1. Зростання частки випускників шкіл, які обирають професійну (професійно-технічну) та фахову передвищу освіту.
2. Збільшення обсягу надходжень до спеціального фонду закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти від навчально-виробничої діяльності.
3. Зростання відсотка здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти з-поміж дорослого населення.

Стратегічна ціль 4.1.

Мережа закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти є ефективною і має сучасну інфраструктуру.

Показники результативності

1. Кількість створених у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти навчально-практичних центрів, зокрема на кошти партнерів.
2. Середня наповненість закладів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти збільшилася на 20%.
3. Кількість закладів професійної (професійно-технічної) освіти, яким надано статус центрів професійної досконалості.

Операційна ціль 4.1.1.

Сформовано ефективну мережу закладів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти з урахуванням демографічної ситуації, потреб економіки та пріоритетів громадян.

Завдання:

- 4.1.1.1. Моделювання оновленої мережі закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти державної і комунальної власності з урахуванням впровадження профільної середньої освіти.
- 4.1.1.2. Затвердження методичних рекомендацій щодо формування мережі закладів професійної та фахової передвищої освіти.
- 4.1.2.3. Модернізація мережі закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти державної і комунальної власності відповідно до методичних рекомендацій з урахуванням можливих змін форми власності.

Операційна ціль 4.1.2.

Заклади мають сучасну навчальну, виробничу та соціальну інфраструктуру.

Завдання:

- 4.1.2.1. Реконструкція закладів професійної (професійно-технічної) освіти та надання їм статусу центрів професійної досконалості в межах проекту Європейського інвестиційного банку.
- 4.1.2.2. Створення центрів професійної досконалості в кожному регіоні як центрів впровадження інновацій в професійній освіті.
- 4.1.2.3. Розвиток мережі навчально-практичних центрів на базі закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти за кошти державного і місцевих бюджету та приватних партнерів, зокрема нормативне забезпечення надання ними платних послуг.
- 4.1.2.4. Залучення фінансування (зокрема міжнародної технічної допомоги) для оновлення освітнього простору, навчальної, виробничої та соціальної інфраструктури закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти з урахуванням доступності, безбар'єрності, енергоефективності та безпеки.
- 4.1.2.5. Реконструкція та відбудова зруйнованих і пошкоджених закладів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти внаслідок збройної агресії РФ проти України.

Стратегічна ціль 4.2.

Професійна (професійно-технічна) та фахова передвища освіта забезпечує набуття освітніх і професійних компетентностей для розвитку особистості та успішної кар'єри.

Показники результативності

1. Кількість оновлених державних освітніх стандартів, за якими здійснюється підготовка в закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.
2. Кількість здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, які склали зовнішнє незалежне оцінювання професійних кваліфікацій.
3. Кількість педагогічних працівників і керівників закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, які пройшли навчання за оновленими програмами підвищення кваліфікації (зокрема за програмами освітнього менеджменту / управління закладами освіти).

Операційна ціль 4.2.1.

Зміст професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти відповідає вимогам ринку праці та постійно оновлюється.

Завдання:

- 4.2.1.1. Розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд Державного стандарту професійної (професійно-технічної) освіти, державних освітніх стандартів із конкретних професій для професійної (професійно-технічної) освіти, стандартів фахової передвищої освіти на компетентнісній основі з урахуванням гармонізації з професійними стандартами.
- 4.2.1.2. Розроблення, пілотування та затвердження типових освітніх програм профільної середньої освіти професійного спрямування.
- 4.2.1.3. Навчання здобувачів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти використанню новітніх технологій та обладнання, зокрема на базі підприємств, навчально-практичних центрів і центрів професійної досконалості.

4.2.1.4. Формування культури постійного професійного вдосконалення, зокрема шляхом навчання впродовж життя, підвищення кваліфікації та отримання часткових кваліфікацій (мікрокредитів) у результаті навчання на короткострокових освітніх програмах, зокрема ветеранів і внутрішньо переміщених осіб.

4.2.1.5. Запровадження (модернізація) обов'язкового різнорівневого курсу англійської мови професійного спрямування для здобувачів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти.

4.2.1.6. Оновлення методичних рекомендацій формування регіонального замовлення з урахуванням результатів досліджень регіональних ринків праці.

Операційна ціль 4.2.2.

Випускники закладів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти набули необхідних компетентностей для ефективної побудови кар'єри та підприємництва.

Завдання:

- 4.2.2.1. Сприяння розвитку та постійному поліпшенню дуальної форми здобуття освіти, навчання на робочих місцях, розширення практичної підготовки, а також студентського, учнівського підприємництва та підтримка стартапів.
- 4.2.2.2. Запровадження системи зовнішнього незалежного оцінювання професійних кваліфікацій, зокрема через створення мережі кваліфікаційних центрів, які забезпечують присвоєння професійних кваліфікацій на базі закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.
- 4.2.2.3. Організація моніторингу професійної кар'єри випускників закладів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти.
- 4.2.2.4. Розвиток мережі центрів кар'єри закладів, запровадження інституту кар'єрних консультантів серед співробітників закладів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти.

Операційна ціль 4.2.3.

Педагогічна майстерність викладачів і майстрів закладів професійної (професійно-технічної та фахової передвищої) освіти постійно вдосконалюється з урахуванням міжнародного досвіду, новітніх наукових досягнень.

Завдання:

4.2.3.1. Створення та активне використання електронних освітніх ресурсів та онлайн-курсів в освітньому процесі закладів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти.

4.2.3.2. Застосування технологій віртуальної та доповненої реальності, тренажерів з їхнім використанням тощо для навчання і формування практичних навичок у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

4.2.3.3. Упровадження сучасних ефективних навчальних технологій у закладах професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти, які забезпечують високий рівень засвоєння навчального матеріалу та формування практичних навичок, зокрема з використанням штучного інтелекту.

4.2.3.4. Сприяння внутрішній та міжнародній мобільності здобувачів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти з метою доступу до новітніх технологій та обладнання.

4.2.3.5. Забезпечення умов для залучення успішних фахівців-практиків до викладання та керівництва практичною підготовкою здобувачів освіти в закладах професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти.

Стратегічна ціль 4.3.

Заклади професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти є привабливими та престижними для навчання і роботи в них.

Показники результативності

1. Зростання кількості здобувачів у сфері професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.
2. Кількість педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, які пройшли навчання за новими програмами підвищення кваліфікації і стажування.
3. Кількість керівників професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, які пройшли навчання за програмами освітнього менеджменту.
4. Кількість претендентів на посади керівників, які обираються за новими конкурсними процедурами.

Операційна ціль 4.3.1.

Здобувачі закладів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти роблять свідомий вибір професійної кар'єри та освітньої траєкторії.

Завдання:

4.3.1.1. Сприяння популяризації освітніх та освітньо-професійних програм закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

4.3.1.2. Розроблення Концепції професійної орієнтації в системі освіти.

4.3.1.3. Реалізація профорієнтаційних заходів для учнів 7–12 класів загальної середньої освіти.

Операційна ціль 4.3.2.

Педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти є професійними, умотивованими.

Завдання:

4.3.2.1. Розроблення та впровадження нових програм підвищення кваліфікації і стажування педагогічних працівників, зокрема навчальних програм із менторства, фасилітації, тренерства, інклюзії, проєктного менеджменту; розроблення короткострокових програм, електронних освітніх матеріалів тощо.

4.3.2.2. Запровадження сертифікації різних категорій педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

4.3.2.3. Організація щорічного всеукраїнського конкурсу педагогічної майстерності для працівників закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

4.3.2.4. Підвищення оплати праці педагогічних працівників і зміна системи оплати праці в закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

4.3.2.5. Запровадження стажування педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти на виробництві.

Операційна ціль 4.3.3.

Керівництво закладами професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти здійснюють умотивовані, компетентні та ефективні менеджери.

Завдання:

4.3.3.1. Запровадження (модернізація) процедури конкурсного відбору керівників закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

4.3.3.2. Організація навчання керівників державних і комунальних закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, яких вперше призначено на посаду, а також кадрового резерву керівного складу за програмами освітнього менеджменту.

4.3.3.3. Розроблення системи мотивації та оплати праці керівників закладів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти (грейдова система).

4.3.3.4. Упровадження ключових показників ефективності для керівників закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

4.3.3.5. Проведення для керівників закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти внутрішніх і міжнародних навчальних поїздок із метою ознайомлення з найкращими практиками управління за бюджетні кошти та інші джерела.

| Стратегічна ціль 4.4.

Заклади ефективно використовують власну організаційну, академічну і фінансову автономію та отримують фінансування, орієнтоване на результати.

Показники результативності

1. Ухвалено Закон України «Про професійну освіту»;
2. Кількість закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, у яких утворено наглядові ради;
3. Обсяг надходжень до спеціальних фондів закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

Операційна ціль 4.4.1.

Державна політика у сфері професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти є сформованою та послідовно реалізується.

Завдання:

4.4.1.1. Розроблення та ухвалення законопроекту «Про професійну освіту».

4.4.1.2. Підготовка та ухвалення Стратегії розвитку професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти до 2035 року.

4.4.1.3. Забезпечення імплементації профільних законів і реалізації Стратегії розвитку професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

4.4.1.4. Формування та реалізація державної політики стосовно повернення професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти на деокуповані території та території відновлення.

Операційна ціль 4.4.2.

Управління в закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти є ефективним.

Завдання:

4.4.2.1. Залучення стейкхолдерів до управління закладами професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, делегування їм значної частини функцій засновника державних і комунальних закладів через створення наглядових рад.

4.4.2.2. Перегляд переліку показників статистичної звітності у сфері професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти й алгоритмів їхнього збирання.

4.4.2.3. Цифрова трансформація операційних процесів у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

4.4.2.4. Запровадження автоматизованого механізму збору й аналізу даних про систему закладів професійної (професійно-технічної) в ПАК «АІКОМ» та фахової передвищої освіти в ЄДЕБО.

Операційна ціль 4.4.3.

Удосконалення фінансового менеджменту в закладах професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти сприяє їхньому розвитку та досягненню цільових показників ефективності.

Завдання:

4.4.3.1. Проведення дослідження надходжень і видатків закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти державної і комунальної форм власності.

4.4.3.2. Запровадження субвенції розвитку закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

4.4.3.3. Оновлення типових штатних розписів закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

4.4.3.4. Удосконалення нормативно-правової бази щодо розрахунку вартості платних послуг, які надають заклади професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, розширення їх переліку.

4.4.3.5. Законодавче унормування відкриття рахунків закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти в державних банках.

4.4.3.6. Запровадження формульного фінансування закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

| Стратегічна ціль 4.5.

Заклади професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти мають налагоджене партнерство з бізнесом.

Показники результативності

1. Кількість реалізованих закладами професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти проєктів у межах державно-приватного партнерства.
2. Кількість закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, що реалізують програми за дуальною формою.
3. Кількість закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, які беруть участь у міжнародних проєктах.

Операційна ціль 4.5.1.

Перелік професій і спеціальностей, підготовка за якими здійснюється в закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти за державним (регіональним) замовленням, формується з урахуванням результатів аналізу потреб ринку праці.

Завдання:

- 4.5.1.1. Розроблення нормативної бази та створення інструментарію для проведення щорічного опитування випускників і роботодавців, зокрема з метою визначення потреб у фахівцях та навичках/ компетентностях.
- 4.5.1.2. Залучення бізнесу до розроблення освітніх та освітньо-професійних програм професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти з метою забезпечення сучасного змісту освіти.
- 4.5.1.3. Сприяння впровадженню дуальної форми освіти та освіти на робочому місці (на виробництві) для здобувачів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти.
- 4.5.1.4. Запровадження навчання за новими професіями та спеціальностями, зокрема ІТ та зеленої енергетики.

Операційна ціль 4.5.2.

Заклади професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти автономно реалізують проекти в межах державно-приватного партнерства.

Завдання:

- 4.5.2.1. Нормативне врегулювання порядку укладання договорів про державно-приватне партнерство у сфері освіти.
- 4.5.2.2. Розроблення нормативної бази, що надає роботодавцям можливість здійснювати підготовку здобувачів спільно із закладами освіти на партнерських засадах, зокрема за дуальною формою здобуття освіти.
- 4.5.2.3. Поширення найкращих практик (обмін досвідом) у сфері державно-приватного партнерства серед закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

Операційна ціль 4.5.3.

Заклади професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти беруть повноцінну участь у міжнародних проєктах, що сприяє впровадженню інновацій і сучасних технологій.

Завдання:

- 4.5.3.1. Набуття офіційного членства України у WorldSkills, EuroSkills і проведення Всеукраїнського конкурсу професійної майстерності «WorldSkills Ukraine» на постійній основі.
- 4.5.3.2. Створення умов для повноцінної участі закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти у проєктах Програми ЄС Erasmus+.
- 4.5.3.3. Перегляд Положення про організацію та проведення Всеукраїнського конкурсу професійної майстерності «WorldSkills Ukraine».
- 4.5.3.4. Формування бази експертів Всеукраїнського конкурсу професійної майстерності «WorldSkills Ukraine» та організація їх навчання.
- 4.5.3.5. Залучення закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти до участі в інших міжнародних проєктах.

Пріоритет 5:

Якісна вища освіта

Пріоритет 5: Якісна вища освіта

Контекст

В Україні трансформація системи вищої освіти триває з 2014 року. Законом України «Про вищу освіту» визначено три пріоритети цієї трансформації:

- інтеграція в європейський простір вищої освіти, що передбачає трирівневу систему (бакалавр, магістр, доктор філософії), гармонізацію галузей і спеціальностей, компетентнісний підхід до формування освітніх програм, облік освітніх траєкторій за кредитами ЄКТС, інтеграцію в Європейську мережу якості освіти;
- автономія закладів вищої освіти, що передбачає академічну й кадрову автономію, перехід до репутації закладу як основи його конкурентоспроможності (відмову від державних дипломів, посилену увагу до міжнародних рейтингів), фінансову автономію, що охоплює зміну системи врядування в закладах вищої освіти;
- суб'єктність як принцип організації освітнього процесу і його мета. Через увагу до студентоцентризму на ранніх стадіях реформ упроваджено компетентнісний підхід до формування освітніх програм, посилено роль студентського самоврядування в закладах вищої освіти, розпочато запровадження програм дуальної форми навчання. Надалі принцип суб'єктності має також стосуватися розвитку кампусів, посилення можливостей для самореалізації викладачів, їхнього кар'єрного зростання, гідних умов праці, забезпечення можливостей для наукових інновацій та інтеграції в міжнародні академічні мережі.

Яких ключових результатів ми очікуємо

Для студентів:

освіта, що формує суб'єктність для успіху в житті, на програмах, які надають широкі можливості для вибору власної траєкторії і власного темпу, у середовищі, яке модерне, у закладі, у якому набувають практичного досвіду, де є доступ до передових технологій і лабораторій для досліджень, у спільноті, у якій комфортно і належністю якої пишаєшся.

Для викладачів:

максимальні можливості для самореалізації в комфортному середовищі закладу вищої освіти, що оснащений науковим та інноваційним обладнанням, внесений у міжнародні академічні мережі, визнаний центром незалежної думки, де студенти мотивовані здобувати освіту, у якому забезпечена гідна зарплата і кар'єрне зростання.

Для країни:

довіра до системи вищої освіти проявляється в престижності професії викладача, у привабливості вищої освіти для українських й іноземних абітурієнтів, у топпозиціях українських закладів вищої освіти в міжнародних рейтингах; заклади вищої освіти відіграють провідну роль у національній інноваційній системі та забезпечують постійний розвиток людського капіталу.

Ключові ініціативи

Запровадження індивідуальних освітніх траєкторій,

які уможливають варіативність темпу навчання, збільшать вибірковість дисциплін, полегшать визнання результатів неформальної та інформальної освіти, а також результати навчання, здобуті під час академічної мобільності, гармонізують українську систему вищої освіти з практиками європейського простору.

Оновлення стандартів вищої освіти

для забезпечення можливостей індивідуальних траєкторій і більшої вибірковості дисциплін, зближення з потребами ринку праці через розвиток дуальної освіти, поліпшення вимірювальної якості через стандартизацію програм у регульованих професіях.

Модернізація мережі через укрупнення закладів вищої освіти, інвестицій у розвиток

навчально-наукового обладнання, програми дуальної освіти, розвиток модерних просторів (кампусів), створення центрів інновацій і досконалості у співпраці з регіональними кластерами та університетським ядром.

Оновлення підходів до фінансування вищої освіти

для сприяння розвитку автономії закладів і збільшення суб'єктності здобувачів. Для спеціальностей, потреба фахівців з яких прогнозується державою, трансформується механізм державного замовлення (медики, учителі, атомні енергетики тощо). Для спеціальностей, які забезпечують розвиток людського капіталу, запроваджується система державних грантів, які уможливають отримання державної підтримки здобуття вищої освіти більшою кількістю здобувачів через механізм співфінансування.

Запровадження нової системи управління в закладах вищої освіти

через поступове посилення ролі наглядових рад, збільшення автономії через зміну статусу закладів — виведення з тарифної сітки. Передбачається спочатку експериментальне запровадження нових підходів в обмеженій кількості закладів.

Кінцева мета

Заклади вищої освіти є середовищем максимальних можливостей для подальшої самореалізації здобувачів вищої освіти, а Україна визнана державою високоякісної освіти та наукових інновацій світового рівня.

Показники досягнення мети

1. Привабливість української вищої освіти для громадян України та іноземців, що вимірюється кількістю громадян країн ОЕСР, які вчаться в Україні, і показниками опитувань українських студентів й іноземців.
2. Кількість закладів вищої освіти, які входять до 1000 найкращих в одному з міжнародних рейтингів (QS World University Rankings, The Times Higher Education World University Rankings, Academic Ranking of World Universities або в їхніх галузевих секторах тощо).
3. Рівень працевлаштування випускників бакалаврських програм (не нижче 90%) і рівень конкуренції за місце на магістерські та аспірантські програми, а також під час конкурсів на посади викладачів закладів вищої освіти (кількість аплікантів на вакансію).
4. Частка студентів, які навчаються за індивідуальними освітніми траєкторіями.

Стратегічна ціль 5.1.

Заклади вищої освіти є сучасними, комфортними, інклюзивними та привабливими для навчання й академічної кар'єри.

Показники результативності

1. Кількість нових і переоснащених дослідницьких і навчальних лабораторій.
2. Кількість закладів вищої освіти, що модернізували освітній простір з урахуванням запитів осіб з особливими освітніми потребами.

Операційна ціль 5.1.1.

Сучасні, технологічні, інклюзивні освітні простори та інфраструктура забезпечують умови для продуктивної діяльності всіх учасників освітнього процесу.

Завдання:

- 5.1.1.1. Створення законодавчих передумов модернізації мережі закладів вищої освіти.
- 5.1.1.2. Комунікація основних концептів модернізації мережі закладів фахової передвищої і вищої освіти, визначення процедури їхнього укрупнення.
- 5.1.1.3. Модернізація мережі закладів фахової передвищої і вищої освіти через укрупнення закладів та інвестиції в їхню інфраструктуру.
- 5.1.1.4. Затвердження державної програми відновлення та розбудови мережі гуртожитків для проживання студентів закладів вищої освіти.

Стратегічна ціль 5.2.

Освітньо-наукова діяльність сприяє самореалізації всіх членів академічної спільноти.

Показники результативності

1. Частка громадян вікової групи 18–65 років, які за результатами опитувань повністю або переважно позитивно оцінюють якість вищої освіти в Україні.
2. Частка працевлаштування випускників закладів вищої освіти через 12–36 місяців після закінчення навчання.
3. Частка працевлаштування за фахом для «регульованих» спеціальностей.
4. Кількість освітян та науковців, залучених до міжнародної діяльності.
5. Кількість проєктів, що фінансуються коштом Erasmus+ як інструмента інтернаціоналізації, реформування і модернізації системи вищої та фахової передвищої освіти в Україні;
6. Кількість освітніх програм третього рівня вищої освіти у співпраці між ЗВО й інститутами НАНУ та національними галузевими академіями наук.

Операційна ціль 5.2.1.

Здобувачі вищої освіти демонструють власну суб'єктність у виборі освітньої траєкторії та забезпеченні життєдіяльності спільноти ЗВО, яка триває також після випуску.

Завдання:

- 5.2.1.1. Законодавче розширення можливостей створення міждисциплінарних освітніх програм на бакалаврському рівні, гнучкої тривалості завершення навчання.
- 5.2.1.2. Запровадження вільної освітньої траєкторії здобувачів і свідомого вибору спеціальності в процесі навчання.
- 5.2.1.3. Розроблення інструментарію визнання результатів неформальної та інформальної освіти в системі формальної освіти.
- 5.2.1.4. Розширення загальних компетентностей у стандартах вищої освіти.
- 5.2.1.5. Реалізація політики всебічного сприяння волонтерству, соціальним проєктам, студентському самоврядуванню в закладах вищої освіти, залучення закладами вищої освіти коштів для реалізації громадських проєктів.
- 5.2.1.6. Створення умов для розвитку асоціацій випускників закладів фахової передвищої, вищої освіти.

Операційна ціль 5.2.2.

Заклади вищої освіти забезпечують доступ до баз практики, міжнародних наукових зв'язків і різноманітних можливостей для кар'єри, що задовольняє потреби економіки у кваліфікованих фахівцях.

Завдання:

- 5.2.2.1. Нормативно-правове забезпечення навчання через практичний досвід (навчання на робочому місці) для здобуття освіти за освітньо-професійними програмами у вищій освіті.
- 5.2.2.2. Підтримка розвитку англомовних освітніх програм у закладах вищої освіти України, а також спільних (подвійних) освітніх програм з університетами з країн ОЕСР.
- 5.2.2.3. Створення нової нормативної бази для контракування першого робочого місця для випускників, які навчалися коштом державного або місцевого бюджету.
- 5.2.2.4. Запуск програм навчання магістрів, докторів філософії і докторів наук у провідних закладах вищої освіти та наукових установах в Україні й за кордоном (у межах програм, що фінансуються з Фонду Президента України з підтримки освіти, науки та спорту).
- 5.2.2.5. Запровадження дистанційного вступу іноземців до українських університетів на регулярній основі.
- 5.2.2.6. Навчання викладачів щодо створення вибіркових дисциплін, що формують міжкультурну свідомість і громадянські компетентності здобувачів вищої освіти.
- 5.2.2.7. Збільшення можливостей вивчення іноземних мов в університетах і визнання здобутих за їхніми межами результатів навчання, підвищення вимог до опанування іноземних мов.
- 5.2.2.8. Забезпечення можливостей для міжнародної співпраці освітян і науковців, зокрема через академічну мобільність і реалізацію спільних проєктів.
- 5.2.2.9. Посилення використання проєктів, що фінансуються коштом Erasmus+ як інструмента інтернаціоналізації, реформування і модернізації системи вищої та фахової передвищої освіти в Україні.

Операційна ціль 5.2.3.

Структура вищої освіти (рівні, ступені, кваліфікації тощо) забезпечує порівнюваність і визнання українських освітніх кваліфікацій в Європі та світі.

Завдання:

5.2.3.1. Приведення переліку галузей знань і спеціальностей (з їхнім істотним укрупненням) у відповідність до Міжнародної стандартної класифікації освіти.

5.2.3.2. Розроблення програмних результатів навчання для освітніх програм «регульованих» спеціальностей.

5.2.3.3. Погодження підготовки фахівців за професіями, що потребують додаткового регулювання, з вимогами й рекомендаціями ЄС.

5.2.3.4. Завершення розроблення стандартів вищої освіти усіх рівнів на компетентнісній основі, напрацювання концепту наступного покоління стандартів вищої освіти (посилення відповідального регулювання «регульованих» і лібералізація вимог стандартів інших спеціальностей), врахування у стандартах чинних рамок компетенцій ЄС.

5.2.3.5. Забезпечення перегляду та оновлення законодавства, стратегічних документів і нормативно-правового забезпечення з урахуванням нових цілей Болонського процесу, затверджених Римським комюніке.

5.2.3.6. Ратифікація Глобальної конвенції про визнання кваліфікацій вищої освіти.

5.2.3.7. Створення механізмів акредитації спільних (подвійних) освітніх програм, а також інституційної акредитації закладів вищої освіти в Національному агентстві із забезпечення якості вищої освіти.

5.2.3.8. Розроблення та ухвалення Закону України «Про національну систему кваліфікацій».

5.2.3.9. Забезпечення зіставлення Національної рамки кваліфікацій із Європейською рамкою кваліфікацій.

Операційна ціль 5.2.4.

Наукові дослідження та інновації визначають зміст та розвиток освітніх програм і сприяють підвищенню позицій українських закладів вищої освіти у світових рейтингах.

Завдання:

5.2.4.1. Розвиток мережі інноваційних центрів з університетським ядром.

5.2.4.2. Розвиток спільних освітніх програм третього рівня вищої освіти у співпраці між ЗВО й інститутами НАНУ та національними галузевими академіями наук.

5.2.4.2. Забезпечення пріоритетності наукової співпраці закладів вищої освіти з науково-дослідними установами в конкурсному фінансуванні наукових робіт.

5.2.4.3. Запровадження грантів для залучення науково-педагогічних і наукових працівників іноземних закладів вищої освіти та наукових установ, відомих громадських діячів для участі в науково-педагогічній і науковій роботі в закладах вищої освіти, наукових установах України.

5.2.4.4. Посилення прямої співпраці МОН із профільним генеральним директором Європейської комісії (DG-EAC), а також із дотичними директоратами за тими сферами, де інтеграція закладів вищої освіти в сучасний порядок денний дасть змогу виявити точки їхнього зростання та потенціальні сфери для інновацій в університетах та/або за їхньою участю, зокрема: European Green Deal і відновлення (DG FISMA, DG ENER), A Europe Fit for the Digital Age (DG INFSO), Health and Food Safety (DG SANTE), роль університетів у відновленні та відбудові міст (DG REGIO).

Стратегічна ціль 5.3.

Громадяни, держава та бізнес довіряють освітній, науковій, інноваційній діяльності закладів вищої освіти.

Показники результативності

1. Частка різних категорій учасників освітнього процесу, які не спостерігали проявів корупції, дискримінації та академічної недоброчесності.
2. Частка вступників, що вступають до закладів вищої освіти через незалежні вступні іспити, адресне розміщення та національний (широкий) конкурс.
3. Обсяг надходжень до спеціального фонду за результатами наукових і науково-технічних робіт за господарськими договорами та за результатами надання наукових послуг на одного науково-педагогічного працівника за основним місцем роботи.

Операційна ціль 5.3.1.

Вступ і навчання в закладах вищої освіти є чесними та прозорими, вступники мають змогу обрати навчання усвідомлено й поінформовано, доступність вищої освіти максимально забезпечена для всіх верств населення.

Завдання:

- 5.3.1.1. Забезпечення прозорого механізму вступу до ЗВО на основі зовнішнього незалежного оцінювання або вступних випробувань із використанням організаційно-технологічних процесів зовнішнього незалежного оцінювання.
- 5.3.1.2. Упровадження механізму співфінансування здобуття освіти через державні гранти, які надають фінансову підтримку (за конкурсом) більше ніж половині абітурієнтів.

5.3.1.3. Забезпечення вибору гарантованого першого робочого місця та стипендії на рівні мінімальної заробітної плати протягом навчання випускникам освітніх програм, які здобувають фахову передвищу або вищу освіту за державним замовленням.

5.3.1.4. Розширення переліку спеціальностей, для яких застосовується єдине фахове вступне випробування для вступу до магістратури та/або єдиний державний кваліфікаційний іспит для випуску.

5.3.1.5. Повне усунення міжвідомчих бар'єрів в адресному розміщенні державного замовлення, використання єдиного вступного іспиту для вступу до магістратури.

5.3.1.6. Упровадження регулярних анонімних опитувань студентів, викладачів, роботодавців та інших стейкхолдерів у всіх закладах вищої освіти разом із механізмами реагування на отримані результати.

Операційна ціль 5.3.2.

Учасники освітнього процесу проявляють нетерпимість до корупції, дискримінації за різними ознаками та академічної недоброчесності.

Завдання:

- 5.3.2.1. Розроблення методології та запровадження на постійній основі опитування учасників освітнього процесу щодо фактів корупції, дискримінації та академічної недоброчесності.
- 5.3.2.2. Забезпечення широкого вибору цифрових продуктів для інструментальної частини перевірки на академічну доброчесність.
- 5.3.2.3. Запровадження відкритого реєстру фактів дискримінації та академічної недоброчесності в закладах вищої освіти.

Стратегічна ціль 5.4.

Високий статус у суспільстві та перспективи професійного розвитку сприяють привабливості академічної кар'єри науково-педагогічних працівників і визнанню закладів вищої освіти центрами інновацій та вільного інтелектуального розвитку.

Показники результативності

1. Зростання середньої заробітної плати у вищій освіті.
2. Зменшення максимального навчального навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника (годин на рік).
3. Відсоток випускників магістратури, які вступили для здобуття третього рівня вищої освіти.
4. Відсоток сукупних доходів закладу, який надходить від пожертв і контрактів із випускниками.
5. Кількість звернень преси, органів місцевої та державної влади, бізнесу до співробітників закладів вищої освіти для надання оцінок, коментарів, консультацій (виконання третьої місії університетів).

Операційна ціль 5.4.1.

Викладачі закладів вищої освіти мають гідний соціальний статус і конкурентну заробітну плату, академічну свободу та мотивацію до неперервного професійного розвитку.

Завдання:

- 5.4.1.1. Зниження максимального навчального навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника до 400–500 годин на рік.
- 5.4.1.2. Реформування системи оплати праці на основі надання ЗВО більшої кадрової та фінансової автономії.
- 5.4.1.3. Запровадження програми постійного професійного розвитку науково-педагогічних працівників, забезпечення розвитку цифрових компетентностей наукових і науково-педагогічних працівників.
- 5.4.1.4. Підтримка інституційного розвитку університетських аналітичних центрів, музеїв науки, молодіжних і культурних центрів у закладах вищої освіти.
- 5.4.1.5. Розвиток програм освіти дорослих у закладах вищої освіти, які забезпечують розвиток громад, перекваліфікацію (зокрема ветеранів), інтелектуальний розвиток населення вікової категорії 40+.

Стратегічна ціль 5.5.

Управління в системі вищої освіти базується на принципах автономії та відповідальності.

Показники результативності

1. Рівень автономізації університетів (за критеріями Європейської асоціації університетів).
2. Частка здобувачів вищої освіти, які навчаються на умовах співфінансування здобуття вищої освіти.
3. Частка керівників закладів вищої освіти, що мають у контракті ключові показники ефективності, та частка таких, які їх досягають.
4. Лідери вищої освіти є професійними, авторитетними та добропорядними, співпрацюють з іншими лідерами на національному та міжнародному рівнях.

Операційна ціль 5.5.1.

Автономія ЗВО функціонує через ефективну та справедливую систему врядування (наглядові ради, підзвітність громаді).

Завдання:

- 5.5.1.1. Розширення повноважень наглядових рад ЗВО та визначення порядку громадського контролю за їхньою діяльністю.
- 5.5.1.2. Удосконалення процедури обрання ректора, запровадження механізмів антикризового управління.
- 5.5.1.3. Оновлення цільових показників діяльності ЗВО, досягнення яких повинен забезпечити його керівник, запровадження механізмів перевірки досягнення таких цільових показників.
- 5.5.1.4. Залучення незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти до проведення моніторингу й аудиту діяльності закладів.

Операційна ціль 5.5.2.

Автономія ЗВО забезпечує капіталізацію здобутків і меритократію.

Завдання:

- 5.5.2.1. Законодавче забезпечення розширення фінансової автономії закладів вищої освіти.

5.5.2.2. Законодавче забезпечення самостійного визначення закладами вищої освіти кількості персоналу та регулювання структури трудових обов'язків (кадрова автономія).

5.5.2.3. Внесення змін до законодавства, які легалізують сталі фонди (ендаументи) в закладах вищої освіти.

5.5.2.4. Цифрова трансформація процесів управління, регулювання та моніторингу в ЗВО та ефективного використання цифрових (дистанційних) технологій в освітньому процесі.

5.5.2.5. Удосконалення системи аналітики та статистичної інформації вищої освіти відповідно до міжнародних практик.

Операційна ціль 5.5.3.

Модернізація інфраструктури відбувається на основі прозорого конкурсного фінансування, а розподіл коштів між ЗВО — на основі результатів їх діяльності.

Завдання:

5.5.3.1. Модернізація формули розподілу за результатами діяльності з урахуванням впливу воєнного стану.

5.5.3.2. Запровадження розподілу фінансування закладів вищої освіти на основі формули другого покоління.

5.5.3.3. Удосконалення конкурсного фінансування розвитку закладів вищої освіти.

Операційна ціль 5.5.4.

Фінансування здобуття вищої освіти є диверсифікованим: державне замовлення та цільова підтримка розподіляються адресно, гранти надаються найбільш успішним, пільгові кредити на навчання є доступними та повертаються державі.

Завдання:

5.5.4.1. Запровадження бюджетного співфінансування вищої освіти та нових підходів до стипендіального забезпечення.

5.5.4.2. Запровадження бюджетного кредитування здобуття вищої освіти через державні банки.

5.5.4.3. Модернізація моделі фінансування здобуття вищої освіти на основі державного замовлення.

5.5.4.4. Удосконалення надання особливої підтримки держави через посилення її адресності та монетизації оплати послуг із навчання для здобуття вищої освіти недостатньо представленим, незахищеним і вразливим групам населення, особливо з урахуванням наслідків війни.

Пріоритет 6:

Розвиток науки та інновацій

Пріоритет 6: Розвиток науки та інновацій

Контекст

Перші кроки реформ сфери науки розпочалися у 2014 році з метою створення нової ефективної системи управління і фінансування, орієнтованої на те, щоб українські вчені мали можливості та належні умови для професійної реалізації, розвитку, інтеграції в європейський і світовий дослідницький простір, а також розбудови інноваційної екосистеми, щоб кожен український винахідник міг швидко і якісно перетворювати креативні ідеї в інноваційні продукти та послуги.

Сучасний етап реформи передбачає зміни в системі фінансування завдяки розширенню каналів та інструментів як бюджетної, так і позабюджетної підтримки вчених, створенню умов для ефективного використання міжнародних можливостей і розширення співпраці з реальним сектором економіки, зменшенню бюрократичних обмежень і цифровій трансформації системи, впливу результатів оцінювання наукової діяльності на розподіл базового фінансування, розвитку дослідницької та інноваційної інфраструктури, прямій поетапній державній підтримці інноваційної діяльності.

Повномасштабне вторгнення російської федерації в 2022 році поглибило довгострокову тенденцію недостатнього інвестування в наукові дослідження та розробки, завдало шкоди інфраструктурі та зменшило кількість дослідників. За різними оцінками, станом на кінець 2023 року майже 20% дослідницької інфраструктури було пошкоджено або зруйновано, а до 10% наукового людського капіталу або залишили професійну діяльність, або змінили країну перебування.

Крім того, державні інвестиції в розвиток науки та інновацій були скорочені до мінімуму. Станом на 2023 рік витрати на наукові дослідження в Україні в частці ВВП становили всього 0,18%, загальна ж наукоємність ВВП не перевищувала 0,4 %. Для порівняння: середній рівень фінансування науки в країнах Європейського Союзу становить приблизно 2,2% ВВП. Витрати на дослідження та розробки є ключовим чинником сталого зростання сучасної економіки. Виведення нових ідей на ринок сприяє створенню робочих місць, підвищенню продуктивності праці й ефективному використанню ресурсів.

Висококваліфіковані фахівці необхідні для підтримки науково-дослідницького та інноваційного потенціалу і конкурентоспроможності України, а також для підтримки цифрового й «зеленого переходів». Повномасштабне вторгнення спричинило багатократне зростання попиту на інновації, зокрема на всі види оборонних (систем озброєнь, обладнання і техніки) та медичних технологій, що дають змогу зберегти сотні життів військових і цивільних, а також поліпшити якість і тривалість їхнього життя. У зв'язку з цим останнім часом значно зріс запит держави та бізнесу на ефективну співпрацю з наукою.

Яких ключових результатів ми очікуємо

Для вчених:

реалізація особистого наукового та інноваційного потенціалу, доступ до сучасної дослідницької та інноваційної інфраструктури, цифрових ресурсів для ефективної наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності; поглиблена співпраця з реальним сектором економіки, інтеграція до європейського та світового дослідницького просторів; дебіюрократизація процесів для ефективного використання робочого часу та мотивація професійної діяльності через зняття обмежень в оплаті праці.

Для країни:

активний економічний розвиток завдяки створенню та впровадженню інноваційних продуктів, товарів і послуг, комерціалізації наукових результатів і трансферу технологій, створенню технологічних виробництв і високопродуктивних робочих місць, зростанню індексу та розвитку людського капіталу, розвитку інноваційного підприємництва та міжнародного співробітництва, соціокультурного розвитку. Визначна роль науки і технологій у створенні умов для підвищення доходів громадян, комфортного середовища для життя, соціальної підтримки й адаптації вразливих верств населення, розвитку систем охорони здоров'я та безперервної освіти, розв'язання проблеми безбар'єрності, старіння населення та різних форм міграції з урахуванням безпекового контексту і глобалізації.

Для суспільства:

доступ до наукових результатів та інновацій, які необхідні для відбудови та підтримки процесу трансформації України. Для захисту українців і суверенітету нашої держави — оборонні технології, сучасна швидка відбудова інфраструктури та житла з урахуванням як «зелених» трендів, так і технологій «розумних» міст, процесів урбанізації, повернення якості життя українцям через сучасні medtech- та biotech-рішення, що допоможуть подолати травми під час війни, бути стійкішими, а також побудувати новий підхід до збільшення тривалості та якості життя, розвитку людського капіталу з огляду на демографічні тренди.

Ключові ініціативи

Система базового державного фінансування заохочує якість досліджень,

їхній вплив на обороноздатність, відновлення та відбудову України. Зміна систем державної атестації наукових установ і ЗВО з подальшим запровадженням «performance based research funding» (базового фінансування наукової діяльності за досягнутими результатами).

Прикладні дослідження і розробки спрямовані на розв'язання конкретних наукоємних проблем оборони, безпеки, економіки та суспільства

Оновлення пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, зокрема з метою активізації оборонних та безпекових технологій; новий механізм держзамовлення на науково-технічну продукцію; створення «Національної системи дослідників» для індивідуальної фінансової підтримки найкращих українських учених, зокрема молоді, на основі оцінювання їхніх попередніх наукових результатів.

Дебюрократизація й дерегуляція наукової діяльності

Дає змогу ефективно використовувати час і ресурси науковців, гнучко використовувати кошти, забезпечувати розвиток сфери. Спрощення системи звітування, урегулювання розміру та напрямів спрямування непрямих (адміністративних) витрат наукових проєктів, зокрема тих, які виконуються за кошти державного бюджету, спрощення договірної документації за грантовими угодами, збільшення фінансової та управлінської свободи керівників наукових проєктів (Principal Investigators, PI), створення умов для міжнародної мобільності вчених.

Створення сприятливих умов і зняття бар'єрів для залучення позабюджетних коштів

(бізнесу й закордонних джерел) для проведення досліджень і створення наукоємних інновацій. Зокрема, через окремий правовий режим стимулювання розвитку науково-інноваційної економіки «Science City».

Інтернаціоналізація української науки забезпечує зростання конкурентоспроможності українських учених та їхніх результатів, збільшення кількості міжнародних партнерств і проєктів за їхньою участю

Створення та розвиток інфраструктури підтримки участі українських організацій у програмах ЄС «Горизонт Європа» та Євратом (мережі Національних контактних пунктів, системне оновлення представників України в комітетах ГЄ та ЄДП), структурування роботи з українською науковою діаспорою, активізація участі українських дослідників у міжнародних програмах підтримки науки та інновацій.

Масштабна цифровізація, розбудова загальнонаціональної системи збору даних щодо галузі науки та їхнього аналізу, яка є основою для формування політики у сфері науки

Розвиток, доповнення необхідними модулями, наповнення та оптимізація роботи Національної електронної науково-інформаційної системи (URIS).

Доступ до дослідницької інфраструктури України, яка системно розвивається, ефективно використовується та є елементом європейської мережі

Оцінювання втрат, розбудова мережі дослідницької інфраструктури України як елемента європейської мережі, системний розвиток мережі регіональних центрів колективного користування науковим обладнанням і створення Centers of excellence міжнародного рівня.

Створення умов для розвитку екосистеми наукоємних інновацій та активізації інноваційної діяльності в закладах вищої освіти і наукових установах

Стимулювання розвитку екосистеми наукоємних інновацій, нарощення потенціалу інноваційної інфраструктури ЗВО/НУ. Розроблення інноваційної стратегії та суттєве оновлення нормативної бази у сфері інновацій.

Кінцева мета

Результативність досліджень українських учених сприятиме зростанню наукоємності ВВП.

Показники досягнення мети

1. Наукоємність ВВП.
2. Співвідношення кількості, створеної за кошти державного бюджету НТП, до кількості, що працює в реальному секторі економіки.
3. Кількість, впливовість і цитованість публікацій українських учених у міжнародних наукометричних базах даних.
4. Кількість створених нових елементів дослідницької та інноваційної інфраструктури.

Стратегічна ціль 6.1.

Дослідницька інфраструктура України системно розвивається, ефективно використовується та є інтегрованою до європейського дослідницького простору.

Показники результативності

1. Кількість центрів колективного користування науковим обладнанням, центрів передових досліджень (Centers of excellence); державних ключових лабораторій, національних наукових центрів, зокрема тих, що входять до міжнародних об'єднань дослідницьких інфраструктур.
2. Кількість реалізованих рекомендацій за результатами міжнародного PSF-аналізу (Policy Support Facility) стану дослідницької інфраструктури.
3. Частка наукових установ і закладів вищої освіти, які успішно пройшли державну атестацію в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності за оновленою методикою.
4. Кількість зовнішніх досліджень та науковців, які користуються обладнанням центрів колективного користування науковим обладнанням.

Операційна ціль 6.1.1.

Державна атестація наукової діяльності наукових установ і закладів вищої освіти забезпечує їхній розвиток та ефективну діяльність.

Завдання:

- 6.1.1.1. Проведення пілотного оцінювання наукової діяльності закладів вищої освіти та наукових установ із використанням найкращих міжнародних практик і підходів.
- 6.1.1.2. Розроблення та затвердження методики оцінювання ефективності наукової (науково-технічної) діяльності наукових установ і закладів вищої освіти в частині провадження такими закладами наукової (науково-технічної) діяльності за окремим науковими напрямками під час проведення державної атестації.
- 6.1.1.3. Проведення державної атестації наукових установ і закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності за національною методикою з урахуванням найкращого міжнародного досвіду.

Операційна ціль 6.1.2.

Відновлена та модернізована мережа дослідницької та інноваційної інфраструктури забезпечує підвищення результативності фундаментальних і прикладних наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок та наукоємних інновацій.

Завдання:

- 6.1.2.1. Проведення аудиту стану і перспектив розвитку дослідницької інфраструктури з використанням відповідних інструментів ЄС (PSF).
- 6.1.2.2. Оновлення законодавства та нормативно-правової бази щодо функціонування і розвитку дослідницької інфраструктури.
- 6.1.2.3. Залучення ресурсів міжнародних партнерів для відновлення дослідницької інфраструктури.

6.1.2.4. Системний розвиток мережі регіональних центрів колективного користування науковим обладнанням і створення Centres of excellence міжнародного рівня.

6.1.2.5. Законодавче врегулювання елементів і засад розвитку інноваційної інфраструктури.

6.1.2.6. Пріоритетна підтримка інфраструктури для розвитку ключових дослідницьких та інноваційних напрямів: безпекові технології, кібербезпека; атомна і зелена енергетика; матеріалознавство; медичні та біотехнології; імерсивні технології, штучний інтелект; агротехнології; антарктичні дослідження тощо.

6.1.2.7. Оптимізація діяльності Національної та національних галузевих академій наук України.

6.1.2.8. Створення мережі регіональної інноваційної інфраструктури, яка забезпечує впровадження (комерціалізацію) розробок науковцями та інноваторами.

6.1.2.9. Надання фінансової підтримки для розвитку наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності найкращим дослідницьким та інноваційним інфраструктурам.

Стратегічна ціль 6.2.

Дослідження і розробки максимально спрямовані на розв'язання наукових проблем світового рівня та конкретних наукоємних завдань оборони, безпеки, економіки і суспільства України.

Показники результативності

1. Кількість та обсяг фінансування міжнародних договорів (угод) на виконання наукових досліджень, які фінансуються за кошти нерезидентів України.
2. Обсяг фінансування з державного бюджету досліджень і розробок на замовлення ключових міністерств та державних органів.
3. Кількість упроваджених і реалізованих розробок та/або технологій за результатами виконання державного замовлення.
4. Кількість та обсяг фінансування договорів на виконання наукових досліджень робіт, які фінансуються за кошти бізнесу, підприємств, організацій недержавного сектору України.

Операційна ціль 6.2.1.

Оновлена система наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності забезпечує розв'язання наукових проблем світового рівня і конкретних наукоємних завдань оборони, безпеки, економіки та суспільства України.

Завдання:

- 6.2.1.1. Розроблення оновленої системи пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, а також інноваційної діяльності, зокрема з метою активізації розвитку напрямку безпекових технологій.
- 6.2.1.2. Розбудова інституційної спроможності для підтримки екосистеми інновацій і розвиток інноваційного потенціалу в пріоритетованих галузях України.
- 6.2.1.3. Розроблення дорожньої карти популяризації науки та інновацій в Україні.
- 6.2.1.4. Створення умов для підвищення рівня впровадження (комерціалізації) результатів наукових досліджень.

Операційна ціль 6.2.2.

Комплексна система формування замовлень на актуальні дослідження і розробки від ключових міністерств націлена на виконання завдань оборони, безпеки, економіки та суспільства України.

Завдання:

6.2.2.1. Створення нового механізму формування державного замовлення на актуальні науково-технічні (експериментальні) розробки та науково-технічну продукцію.

6.2.2.2. Запровадження підтримки спільних проєктів науки та бізнесу на умовах співфінансування.

Операційна ціль 6.2.3.

Інтернаціоналізація української науки забезпечує зростання конкурентоспроможності українських учених та їхніх результатів, збільшення кількості міжнародних партнерств і проєктів за їхньою участю.

Завдання:

6.2.3.1. Розроблення оновленої редакції Дорожньої карти інтеграції України до Європейського дослідницького простору.

6.2.3.2. Поглиблення співробітництва України з органами ОЕСР, які відповідають за політику у сфері науки, технологій та інновацій, зокрема щодо долучення до стандартів ОЕСР у цих сферах.

6.2.3.3. Створення умов для розширення міжнародної мобільності вчених, першочергово для виконання наукових проєктів (Horizon Europe, NATO, COST, Erasmus, EUREKA тощо).

6.2.3.4. Розбудова системної співпраці з українською науковою діаспорою.

6.2.3.5. Реалізація Національного плану щодо відкритої науки (Open Science) і основних елементів Дорожньої карти використання науки, технологій та інновацій для досягнення ЦСР.

6.2.3.6. Забезпечення доступу закладам вищої освіти та науковим установам до міжнародних електронних баз даних (бібліографічних, реферативних, наукометричних, повнотекстових).

Стратегічна ціль 6.3.

Кадровий науковий потенціал є спроможним, здійснює проведення якісних досліджень високого рівня і забезпечує створення конкурентоспроможних наукових результатів та інноваційної продукції.

Показники результативності

1. Загальна кількість наукових та науково-педагогічних працівників, залучених до виконання наукових досліджень і розробок, зокрема тих, які фінансуються з позабюджетних джерел, та окремо тих, які є науковими керівниками таких проєктів.
2. Частка працівників, залучених до виконання наукових досліджень і розробок за основним місцем роботи.
3. Частка працівників, які регулярно проводять наукові дослідження в лабораторіях провідних закордонних університетів та/або дослідницьких установах.
4. Частка молодих учених у загальній кількості наукових і науково-педагогічних працівників.
5. Частка керівників наукових установ, для яких визначено ключові показники ефективності діяльності (KPI) відповідно до оновленого законодавства.

Операційна ціль 6.3.1.

Розширення фінансової та управлінської автономії університетів та наукових установ забезпечує науковцям можливість підвищення ефективності професійної діяльності та свободу наукової творчості.

Завдання:

6.3.1.1. Упровадження пілотного проєкту щодо зміни статусу наукових установ з розширеною фінансовою та управлінською свободою.

6.3.1.2. Упровадження ключових показників діяльності (KPI) для керівників наукових установ.

Операційна ціль 6.3.2.

Дебюрократизація й дерегуляція наукової діяльності дає змогу ефективно використовувати час і ресурси науковців, гнучко використовувати кошти, забезпечувати розвиток сфери.

Завдання:

6.3.2.1. Спрощення системи звітування наукових проєктів (відмова від обов'язковості проміжних звітів за ДСТУ, запровадження анотованих звітів на основі публікацій, патентів, іншої отриманої НТП, цифровізація збору даних).

6.3.2.2. Створення інституту керівників наукових проєктів (Principal Investigators — PI), розширення їхньої фінансової та управлінської свободи, розмежування прав і обов'язків між PI та адміністрацією ЗВО/НУ.

Операційна ціль 6.3.3.

Розширено можливості отримання належної фінансової винагороди й організаційної підтримки науковими працівниками, зокрема молодими вченими, за результатами їхньої професійної діяльності.

Завдання:

6.3.3.1. Дерегуляція адміністрування проєктів, зміна системи оплати праці наукових працівників (відхід від тарифної сітки, зняття обмежень оплати праці в межах фінансування наукового проєкту).

6.3.3.2. Широка організаційна підтримка проєктної діяльності на рівні закладів вищої освіти, наукових установ та їхніх адміністрацій.

6.3.3.3. Удосконалення державної фінансової підтримки молодих учених.

Стратегічна ціль 6.4.

Система фінансування наукової галузі є багатоканальною та ефективною, сприяє забезпеченню якості досліджень на різних рівнях.

Показники результативності

1. Частка конкурсного державного фінансування в загальному обсязі фінансування наукової діяльності за спецфондом закладів вищої освіти / наукових установ.
2. Співвідношення фінансування з позабюджетних джерел (кошти бізнесу, міжнародних партнерів) до наявного державного фінансування наукових досліджень у закладах вищої освіти / наукових установах.

Операційна ціль 6.4.1.

Система державного базового фінансування заохочує якість досліджень.

Завдання:

6.4.1.1. Створення нової моделі базового фінансування наукових установ, яка залежить від результатів їхньої діяльності (Performance-based Research Funding).

6.4.1.2. Оновлення механізму розподілу та спрямування базового фінансування за результатами державної атестації закладів вищої освіти.

Операційна ціль 6.4.2.

Знято бар'єри та створено законодавчі умови залучення позабюджетних коштів, щоб фінансувати проведення досліджень і створювати наукоємні інновації.

Завдання:

6.4.2.1. Створення умов для широкого залучення позабюджетних коштів (бізнесу та закордонних коштів), зокрема через зменшення фіскального тиску, надання можливості ЗВО/НУ мати витратні рахунки в державних банках (поза системою ДКС України).

6.4.2.2. Спрощення закупівель наукових приладів, обладнання, запасних частин, витратних матеріалів, реактивів для забезпечення наукової та науково-технічної діяльності, зокрема тої, яка фінансується з позабюджетних джерел.

6.4.2.3. Створення окремого правового режиму здійснення наукової та інноваційної діяльності «Science.City».

Операційна ціль 6.4.3.

Екосистема конкурсного державного фінансування наукових досліджень і розробок забезпечує вплив на обороноздатність, відновлення та відбудову України.

Завдання:

6.4.3.1. Створення багатоканального конкурсного фінансування, яке було б адаптоване до потреб різних видів досліджень і розробок (фундаментальні, прикладні, інноваційні) та на різних етапах кар'єри науковця.

6.4.3.2. Створення Національної системи дослідників для індивідуальної підтримки найкращих науковців, зокрема молодих учених, незалежно від результатів атестації їхніх наукових установ чи закладів вищої освіти.

6.4.3.3. Урегулювання обсягів і напрямів спрямування непрямих (адміністративних) витрат наукових проєктів, зокрема тих, які виконують за кошти державного бюджету.

6.4.3.4. Розбудова спроможності НФД України, диверсифікація напрямів і дебюрократизація процесів його діяльності.

6.4.3.5. Створення умов для ефективного провадження наукової та науково-технічної експертизи із залученням найкращих українських та закордонних експертів.

Пріоритет 7:

Європейська інтеграція України у сферах освіти і науки

Пріоритет 7: Європейська інтеграція України у сферах освіти і науки

Контекст

Наша країна, перебуваючи в повномасштабній війні з росією, водночас робить значний крок на шляху до європейської інтеграції. У 2022 році Україна отримала статус кандидата на вступ до Європейського Союзу, а рішення Ради ЄС від 14 грудня 2023 року про відкриття переговорів стало історичним моментом у цьому процесі. Угода про асоціацію між Україною та ЄС, що вже діє, а також активний процес інтеграції, відкривають нові можливості для освітньої та наукової спільноти. Освіта і наука відіграють ключову роль у процесі європейської інтеграції, формуючи фундамент для розвитку демократичних цінностей, прав людини та інновацій.

Університети та наукові інституції України відіграють особливо важливу роль у становленні цінностей відкритого суспільства, використовуючи європейський досвід і практики. Це передбачає впровадження міждисциплінарних навчальних програм, забезпечення академічної мобільності, сприяння міжнародним науковим колабораціям і розбудову якісної освітньої інфраструктури.

Використання освітньої та наукової інтеграції як інструменту для підтримки європейських аспірацій України в цей критичний момент є життєво важливим. Особливу увагу варто звернути на залучення молоді й науковців до процесів, що відбуваються в ЄС, а також на заохочення участі українських установ у таких програмах ЄС, як Erasmus+ і Horizon Europe. Це не тільки сприяє ліпшому розумінню та прийняттю європейських цінностей, а й забезпечує обмін досвідом і знаннями, які є критично важливими для розвитку України.

Також важливо враховувати, що освіта і наука можуть бути ключовими засобами відновлення країни після війни. Інтеграція з Європейським Союзом у цих сферах може значно поліпшити якість освіти, науки та інновацій в Україні, що сприятиме швидшому економічному відновленню та соціальній стабілізації.

Важливість міжнародної співпраці в цей переломний момент не може бути переоціненою. Україна повинна активно використовувати можливості для створення міцних партнерських зв'язків з європейськими освітніми та науковими установами. Це стане запорукою не лише зміцнення наукового та освітнього потенціалу, а й підвищуватиме міжнародний імідж України як країни, яка активно й ефективно рухається шляхом європейської інтеграції.

На завершення: роль освіти і науки у процесі європейської інтеграції України необхідно розглядати як стратегічну інвестицію в майбутнє країни. Це передбачає не тільки підвищення рівня освіти та наукових досліджень, а й формування таких суспільних цінностей, як демократія, права людини та верховенство права, що є основою для будь-якої сучасної, процвітаючої держави.

Яких ключових результатів ми очікуємо

Для учасників освітнього процесу та науковців:

усвідомлення переваг та активне використання можливостей інтеграції до ЄС.

Для державної політики і законодавства:

повна гармонізація з правом (acquis) ЄС у сферах освіти та науки.

Для міжнародної співпраці:

ефективна інтеграція України в європейські освітні та наукові програми.

Для загального розвитку країни:

зміцнення взаємного визнання освітніх і професійних кваліфікацій між Україною та ЄС, забезпечення якісної освіти та наукової діяльності на європейському рівні.

Кінцева мета

Учасники освітнього процесу і науковці усвідомлюють переваги та користуються можливостями інтеграції України до Європейського Союзу.

Показники досягнення мети

1. Кількість EU-level targets, які використовуються для моніторингу успішності секторальних політик.
2. Кількість секторальних програм ЄС, учасником яких є Україна;
3. Кількість громадян України, які беруть участь в освітніх і наукових програмах / інструментах / можливостях ЄС.
4. Кількість спільних проєктів у сферах освіти, науки та інновацій, які здійснюються українськими установами та організаціями.

Стратегічна ціль 7.1.

Державні політики та законодавство України у сферах освіти і науки гармонізовані з правом (acquis) ЄС.

Показники результативності

1. Прогрес виконання плану заходів із виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС за напрямками «Освіта, навчання та молодь», «Наука, технології та інновації, космос» (%).
2. Кількість звітів із первинного оцінювання стану імплементації актів права ЄС у сферах освіти і науки.
3. Кількість засідань двосторонніх органів Україна — ЄС.

Операційна ціль 7.1.1.

Освітнє та наукове законодавство України відповідає праву (acquis) ЄС.

Завдання:

7.1.1.1. Забезпечення виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у сферах освіти і науки.

7.1.1.2. Проведення первинного оцінювання стану імплементації актів права ЄС у сферах освіти і науки.

7.1.1.3. Забезпечення імплементації актів права ЄС.

Операційна ціль 7.1.2.

Державні політики у сферах освіти і науки враховують наднаціональні цілі та пріоритети ЄС.

Завдання:

7.1.2.1. Формування належного рівня вмінь і знань полісімейкерів з питань євроінтеграції.

7.1.2.2. Забезпечення формування державної політики на основі дезагрегованих актуальних даних, які сформовані відповідно до методології та підходів ЄС.

7.1.2.3. Врахування у стратегічних документах сфер державних політик цілей, пріоритетів, ключових показників документів стратегічного планування ЄС.

7.1.2.4. Дебюрократизація і підвищення прозорості та рівня залученості / поінформованості громадськості стосовно формування та реалізації освітніх політик.

7.1.2.5. Забезпечення експертної підтримки від міжнародних партнерів у проблемних питаннях імплементації актів ЄС.

Операційна ціль 7.1.3.

Переговорний процес з Європейською комісією за розділами 25 Наука та дослідження і 26 Освіта і культура щодо набуття повноправного членства України в ЄС успішно завершено.

Завдання:

7.1.3.1. Створення законодавчих та інституційних умов, а також інфраструктури для участі України в освітніх і наукових програмах Європейського Союзу.

7.1.3.2. Забезпечення виконання Україною рекомендацій і критеріїв, визначених для країни-кандидата на членство в ЄС у сферах освіти і науки.

7.1.3.3. Забезпечення ефективної комунікації зі стейкхолдерами щодо виконання завдань у сфері європейської інтеграції.

Стратегічна ціль 7.2.

Україна співпрацює з державами — членами Європейського Союзу у сферах освіти і науки, використовуючи найкращі європейські практики та стандарти.

Показники результативності

1. Кількість програм подвійних дипломів спільно з європейськими закладами освіти.
2. Кількість розроблених і затверджених стандартів освіти на компетентнісній основі.
3. Кількість актів, які врегульовують питання взаємного визнання кваліфікацій в Україні та ЄС.
4. Кількість європейських дослідницьких інфраструктур, у яких Україна бере участь.

Операційна ціль 7.2.1.

Українські заклади освіти використовують найкращі європейські практики та надають якісні послуги відповідно до європейських стандартів.

Завдання:

- 7.2.1.1. Упровадження міждисциплінарних програм і програм подвійних дипломів українськими ЗВО спільно з європейськими університетами.
- 7.2.1.2. Розбудова дієвої системи забезпечення якості вищої освіти відповідно до стандартів ЄС.
- 7.2.1.3. Забезпечення взаємного визнання результатів навчання, здобутих в Україні та країнах ЄС.
- 7.2.1.4. Запровадження освітніх програм підготовки фахівців у сфері європейської інтеграції.

Операційна ціль 7.2.2.

Кваліфікації, здобуті в Україні, визнаються в ЄС.

Завдання:

- 7.2.2.1. Погодження підготовки фахівців за професіями, що потребують додаткового регулювання, з вимогами і рекомендаціями ЄС.
- 7.2.2.2. Врахування в освітньому процесі та законодавстві рекомендацій ЄС щодо визнання кваліфікацій.
- 7.2.2.3. Забезпечення зіставлення Національної рамки кваліфікацій з Європейською рамкою кваліфікацій.

Операційна ціль 7.2.3.

Суб'єкти наукової і науково-технічної діяльності проводять наукові дослідження, науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи відповідно до європейських підходів і практик.

Завдання:

- 7.2.3.1. Створення широких можливостей для наукових установ та ЗВО щодо отримання грантового фінансування на конкурсних засадах.
- 7.2.3.2. Інтеграція дослідницької інфраструктури України до Європейського дослідницького простору.
- 7.2.3.3. Оновлення Дорожньої карти інтеграції України до Європейського дослідницького простору.

Стратегічна ціль 7.3.

Учасники освітнього процесу та науковці знають і поділяють цінності ЄС та використовують можливості європейського освітнього та дослідницького простору.

Показники результативності

1. Кількість робочих груп/комітетів ЄС, куди делеговано представників України.
2. Кількість закладів освіти у країнах ЄС, у яких запроваджено «українські студії».
3. Кількість інформаційних заходів та інструментів із популяризації можливостей та програм ЄС.
4. Кількість спільних дослідницьких колаборацій між українськими та європейськими закладами й установами.
5. Кількість шкіл-партнерів Міжнародної української школи.

Операційна ціль 7.3.1.

Українські освітяни та науковці здійснюють адвокацію національної освіти та науки.

Завдання:

- 7.3.1.1. Забезпечення представництва України в робочих групах, комітетах та інших органах ЄС.
- 7.3.1.2. Започаткування «українських студій» у закладах освіти держав ЄС.
- 7.3.1.3. Розбудова спроможності державного ліцею «Міжнародна українська школа» як осередку просування української культури.
- 7.3.1.4. Налагодження комунікації освітян і науковців з українською діаспорою в країнах ЄС.

Операційна ціль 7.3.2.

Учасники освітнього процесу й науковці знають і розуміють можливості співробітництва в межах інструментів ЄС.

Завдання:

- 7.3.2.1. Оприлюднення інформації про можливості в межах інструментів Євросоюзу на порталах ЄС, зокрема українською мовою.
- 7.3.2.2. Запровадження курсів для освітян і науковців з вивчення англійської мови та проєкт-менеджменту.
- 7.3.2.3. Проведення заходів з інформування щодо можливостей європейського освітнього та дослідницького просторів.
- 7.3.2.4. Забезпечення можливості для міжнародної співпраці освітян і науковців, зокрема через академічну мобільність та реалізацію спільних проєктів.

Операційна ціль 7.3.3.

Учасники освітнього процесу й науковці є каталізатором поширення європейських цінностей в Україні.

Завдання:

- 7.3.3.1. Упровадження навчального модуля щодо цінностей ЄС у межах підготовки й підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників.
- 7.3.3.2. Проведення інформаційних кампаній із залучення здобувачів освіти з країн ЄС в освітню систему України.
- 7.3.3.3. Розроблення механізмів щодо роботи в Україні освітян і науковців із країн-членів ЄС для поширення найкращих практик та цінностей ЄС.

Пріоритет 8:

Цифрова трансформація освіти і науки

Пріоритет 8: Цифрова трансформація освіти і науки

Контекст

Унаслідок збройної агресії РФ велику кількість українських шкіл пошкоджено або зруйновано. Тисячі шкіл закрито. Понад 1,6 млн дітей в Україні були змушені перейти на дистанційне навчання. З них — третина не має доступу до онлайн-навчання через відсутність технічних засобів або зв'язку. Брак доступу поглиблює освітні втрати та впливає на психологічний стан дітей. Без належної освіти юного покоління під загрозою може опинитися майбутнє країни та розвиток нашого суспільства. Тому відновлення доступу до освіти є одним із пріоритетів держави. Цифрова трансформація — один зі способів забезпечення безперервності освітнього процесу. Нині команда МОН спільно з партнерами з розвитку плідно працює над формуванням відповідної екосистеми.

Екосистема складається з п'яти компонентів:

1. інфраструктура (забезпечення закладів освіти й учасників освітнього процесу комп'ютерним обладнанням, програмним забезпеченням, доступом до широкопasmового інтернету, мультимедійним обладнанням, STEM-лабораторіями);
2. цифрова педагогіка та освоєння цифрових інструментів (підвищення кваліфікації, розвитку цифрових компетентностей педагогічних, науково-педагогічних працівників, учених, менеджерів закладів освіти і науки, освітніх та наукових управлінців);
3. цифровий контент (упровадження електронних підручників, інтерактивних навчальних матеріалів і застосунків; створення та розвиток цифрових освітніх і наукових платформ для забезпечення доступу до якісних матеріалів);
4. е-послуги для громадян і прозорі процеси управління (розвиток Автоматизованого інформаційного комплексу освітнього менеджменту, Єдина державна електронна база з питань освіти для переходу до цифрових аналогів паперових документів у процесі діловодства та звітування для закладів освіти всіх рівнів Національна електронна науково-інформаційна система (URIS), створення зручних освітніх е-послуг для громадян на базі порталу «Дія», освітнього застосунку «Мрія»);
5. якісні достовірні дані (забезпечення централізованого збору даних про учнів і вчителів, а також учених та наукові установи).

Яких ключових результатів ми очікуємо

Для дітей:

створено сприятливі умови для безперервного навчання, а освітнє середовище є безпечним і цифровим; учасники освітнього процесу забезпечені необхідним комп'ютерним обладнанням, використовують сучасний цифровий контент, мають необхідні цифрові інструменти для навчання в дистанційній та змішаній формах, що сприяє їхньому розвитку й самовдосконаленню. Відкрито та підтримується робота просторів для навчання дітей у громадах і містах, що не мають доступу до офлайн-навчання (цифрові освітні центри).

Для країни:

побудована екосистема цифрових рішень у сфері освіти та науки сприяє примноженню людського капіталу України, підвищенню рівня її соціально-економічного розвитку, посиленню конкурентоспроможності та формуванню позитивного міжнародного іміджу цифрової країни. Забезпечено рівний доступ до якісного навчання та викладання, створено зручні е-послуги у сфері освіти і науки для громадян.

Для педагогів, учених та управлінців закладів освіти і науки:

забезпечено дебюрократизацію освіти і науки, що передбачає перехід на цифрові аналоги документообігу в закладах освіти та громадах, створення електронних освітніх послуг для громадян; налагоджено централізований збір даних у сфері освіти і науки для ухвалення якісних рішень на кожному рівні публічного управління; наявна необхідна цифрова інфраструктура. Педагоги мають можливість використовувати сучасні цифрові інструменти та контент у роботі, а також підвищувати рівень цифрової компетентності.

Ключові ініціативи

Забезпечення здобувачів освіти, педагогічних працівників комп'ютерним обладнанням

для доступу до дистанційної освіти (ініціатива «Коаліція девайсів»).

Розвиток мережі цифрових освітніх центрів

безпечних просторів для навчання й дозвілля здобувачів освіти, які сприяють відновленню доступу до освіти та соціалізації дітей.

Забезпечення закладів освіти необхідною цифровою інфраструктурою та широкосмуговим доступом до інтернету

(особливо на деокупованих територіях, у сільській місцевості, віддалених громадах).

Створення цифрових освітніх і наукових платформ

Наповнення їх інтерактивними навчальними матеріалами, онлайн-курсами, відеоуроками, іншими інструментами та матеріалами, що надаватимуть доступ до освіти й інформації).

Стимулювання розвитку освітніх інформаційних систем, запуск е-послуг

Для учасників освітнього процесу та громадян загалом на базі порталу «Дія», запуск освітнього застосунку «Мрія».

Підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників, учених, освітніх і наукових управлінців

у напрямі цифрової компетентності відповідно до вимог часу та для забезпечення ключових процесів цифровізації.

Дебюрократизація системи освіти і науки, розвиток електронного управління ключовими процесами

через автоматизацію та оптимізацію процесів у закладах освіти й органах управління освітою, наукових установах, що сприятиме забезпеченню централізованого збору та аналізу даних про учасників освітнього процесу, а також учених і наукових установ.

Кінцева мета

Учасники освітнього процесу, вчені та освітні управлінці України використовують сучасні технології в доступному цифровому середовищі.

Показники досягнення мети

1. Кількість учасників освітнього процесу, які користуються комп'ютерним обладнанням в освітньому процесі.
2. Кількість користувачів електронних систем збору й оброблення інформації у сфері освіти.
3. Кількість авторизованих користувачів Національної електронної науково-інформаційної системи.

Стратегічна ціль 8.1.

Доступне й сучасне цифрове освітнє середовище в закладах освіти.

Показники результативності

1. Кількість закладів освіти, які мають доступ до високошвидкісного інтернету.
2. Кількість створених STEM-лабораторій і кабінетів, оснащених мультимедійним обладнанням, у закладах освіти.
3. Відсоток педагогічних працівників, забезпечених індивідуальним комп'ютером.
4. Кількість комп'ютерів, переданих у ЗЗСО для потреб учнів із вразливих категорій.

Операційна ціль 8.1.1.

Заклади освіти забезпечено технікою для створення цифрового освітнього середовища.

Завдання:

- 8.1.1.1. Оснащення закладів освіти сучасним комп'ютерним обладнанням і програмним забезпеченням.
- 8.1.1.2. Забезпечення закладів загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти STEM-лабораторіями.
- 8.1.1.3. Оснащення мультимедійним обладнанням і засобами сучасної комунікації закладів фахової передвищої та вищої освіти.
- 8.1.1.4. Забезпечення введення у штат закладів загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти посади системного адміністратора.
- 8.1.1.5. Створення мережі цифрових освітніх центрів.

Операційна ціль 8.1.2.

Заклади освіти забезпечено доступом до швидкісного інтернету.

Завдання:

- 8.1.2.1. Забезпечення під'єднанням закладів освіти до широкосмугового інтернету.
- 8.1.2.2. Надання доступу до широкосмугового інтернету в навчальних приміщеннях закладів освіти.
- 8.1.2.3. Забезпечення фільтрації контенту, доступного в інтернеті, у закладах освіти.

Стратегічна ціль 8.2.

Цифровий освітній контент розроблено для реалізації державних освітніх стандартів.

Показники результативності

1. Кількість закладів освіти, які використовують сучасний цифровий освітній контент.
2. Частка навчальних програм, забезпечених електронними освітніми ресурсами.
3. Кількість оновлених електронних освітніх ресурсів з інформатики.
4. Кількість педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, які підвищили цифрову компетентність.
5. Частка здобувачів освіти, які підвищили рівень цифрової компетентності.
6. Частка учасників освітнього процесу, які користуються цифровим застосунком «Мрія».

Операційна ціль 8.2.1.

Навчальні програми та електронні освітні ресурси з галузі інформаційно-комунікаційних технологій і STEM відповідають вимогам сьогодення.

Завдання:

- 8.2.1.1. Оновлення навчальних програм з інформатичної освітньої галузі для закладів загальної середньої освіти.
- 8.2.1.2. Розроблення й запровадження варіативних та інтегрованих курсів зі STEM-освіти в закладах загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти.
- 8.2.1.3. Сприяння у створенні гуртків у закладах загальної середньої освіти та груп у закладах позашкільної освіти з розвитку цифрових компетентностей здобувачів освіти.

Операційна ціль 8.2.2.

Забезпечено доступність цифрового освітнього контенту для учасників освітнього процесу.

Завдання:

- 8.2.2.1. Розроблення й запровадження нових дистанційних курсів на вебплатформі дистанційного навчання «Всеукраїнська школа онлайн».
- 8.2.2.2. Забезпечення вільного доступу здобувачів освіти, педагогічних працівників до електронних підручників.
- 8.2.2.3. Запровадження інтерактивної системи онлайн-навчання в галузі інформаційно-комунікаційних технологій.
- 8.2.2.4. Забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників із розвитку цифрових компетентностей.

Стратегічна ціль 8.3.

Обмін даними та послуги у сфері освіти і науки є доступними та достовірними.

Показники результативності

1. Кількість осіб, що мають доступ до освітніх даних у режимі реального часу в електронному кабінеті на порталі «Дія» / через застосунок «Мрія».
2. Кількість учених, які мають доступ до даних у сфері науки через Національну електронну науково-інформаційну систему (URIS).
3. Частка закладів загальної середньої освіти, у яких запроваджено електронний документообіг.
4. Відсоток формування та замовлення засобами порталу «Дія» документів про освіту та додатків до них.
5. Кількість закладів вищої освіти та наукових установ, зареєстрованих у Національній електронній науково-інформаційній системі (URIS).

Операційна ціль 8.3.1.

Дані у сфері освіти і науки є доступними для стейкхолдерів відповідно до потреб і використовуються для ухвалення управлінських рішень на всіх рівнях.

Завдання:

- 8.3.1.1. Удосконалення системи моніторингу працевлаштування випускників закладів вищої освіти.
- 8.3.1.2. Удосконалення обліку педагогічних, науково-педагогічних працівників.
- 8.3.1.3. Забезпечення доступу до освітніх даних, а також до послуг і сервісів у єдиному кабінеті на порталі «Дія» / через застосунок «Мрія».
- 8.3.1.4. Забезпечення доступу до відкритих даних Національної електронної науково-інформаційної системи та переведення процедури подання звітності у сфері науки в безпаперовий формат.

Операційна ціль 8.3.2.

Організовано електронну інформаційну взаємодію між державними електронними інформаційними ресурсами у сфері освіти, науки та інновацій та іншими державними інформаційно-комунікаційними системами.

Завдання:

- 8.3.2.1. Забезпечення доступу до освітньої аналітики та даних відповідно до вимог законодавства.
- 8.3.2.2. Здійснення ефективної взаємодії між державними реєстрами й інформаційно-комунікаційними системами у сфері освіти.

Операційна ціль 8.3.3.

Послуги у сфері освіти і науки є якісними, доступними та зручними.

Завдання:

- 8.3.3.1. Забезпечення цифровізації освітніх управлінських процесів на базі програмно-апаратного комплексу «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту» (далі — ПАК «АІКОМ»).
- 8.3.3.2. Запуск освітнього застосунку «Мрія».

8.3.3.3. Запровадження Єдиної міжвідомчої інформаційної системи щодо набору іноземних вступників до закладів професійної (професійно-технічної), фахової, передвищої, вищої освіти.

8.3.3.4. Запровадження централізованої системи обліку дітей, здобувачів освіти, педагогічних працівників і закладів освіти.

8.3.3.5. Забезпечення безпаперового отримання послуг закладами вищої освіти та науковими установами в Національній електронній науково-інформаційній системі.

8.3.3.6. Упровадження цифрових рішень оцінювання навчальних досягнень, зокрема в дистанційному форматі.

Пріоритет 9:

Підтримка та супровід осіб з особливими освітніми потребами

Пріоритет 9: Підтримка та супровід осіб з особливими освітніми потребами

Контекст

Ключовою ідеєю реформи «Нова українська школа», яка триває з 2016 року, є забезпечення всіх дітей, зокрема з особливими освітніми потребами, рівним доступом до якісної освіти.

Держава гарантує для всіх здобувачів повну загальну середню освіту, а також відсутність дискримінації за будь-якими ознаками, серед яких стан здоров'я, наявність особливих освітніх потреб. Останніми роками спостерігається значне збільшення кількості дітей з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти: з 4180 — у 2017 році до 33861 — у 2023 році. У 2017 році було 210 закладів дошкільної освіти з 275 інклюзивними групами, а в 2022 році стало вже 3017 закладів дошкільної освіти з 5676 групами, у яких навчаються 10216 дітей.

Також із жовтня 2022 року почала діяти державна установа «Школа супергероїв», у якій було надано освітні послуги для 11609 дітей, що перебувають на стаціонарному лікуванні або реабілітації в закладах охорони здоров'я. З початку повномасштабної агресії російської федерації кількість дітей, які постраждали фізично, отримали психологічні травми, потребують додаткової підтримки та послуг, збільшується з кожним днем. Крім того, зростає кількість осіб, що потребують підтримки в освітньому процесі.

Тому є необхідність швидко реагувати на нові виклики: відкривати інклюзивні класи та групи, навчати педагогів надавати необхідну підтримку в освітньому процесі, створювати інклюзивне освітнє середовище в усіх закладах освіти, забезпечувати надання освітніх послуг для дітей, що перебувають на стаціонарному лікуванні або реабілітації, створювати умови для інтеграції ветеранів.

Яких ключових результатів ми очікуємо

Для здобувачів освіти:

Усі діти й дорослі, незалежно від освітніх потреб, стану здоров'я та інших станів, мають можливість отримувати якісні освітні послуги й підтримку в освітньому процесі, що відповідає їхнім індивідуальним потребам та інтересам. Набуття всіма здобувачами освіти навичок, які допоможуть адаптуватися до реального життя та працевлаштування. Усі особи з особливими освітніми потребами отримують необхідну підтримку й допомогу від педагогічних працівників та інших фахівців.

Для батьків:

отримують індивідуальну підтримку для своєї дитини, спрямовану на розвиток її потенціалу та навчання, незалежно від стану здоров'я, місця перебування та наявності особливих освітніх потреб. Можливість обирати заклад освіти, форму навчання й отримувати освітні послуги незалежно від місця перебування дитини, її стану здоров'я та наявності особливих освітніх потреб. Упевненість, що їхні діти отримують якісні освітні послуги в безпечному та підтримувальному середовищі незалежно від особливих освітніх потреб, стану здоров'я та місця перебування.

Для педагогів:

можливість працювати з різними здобувачами освіти, зокрема дітьми з особливими освітніми потребами, дозволяє педагогам розширити професійний досвід і вдосконалити навички. Залучення до інклюзивної освіти сприяє підвищенню кваліфікації вчителів, адже вони вивчають нові методи та інструменти для роботи з різними учнями. Педагоги відчують психологічне задоволення від своєї ролі в розвитку кожного здобувача освіти, надаючи можливість досягати успіху незалежно від його особливостей.

Для країни:

забезпечення освіти для всіх, незалежно від стану здоров'я, наявності особливих освітніх потреб чи інших станів, сприяє впевненості громадян у майбутньому та підтримці з боку держави їх та їхніх родин у будь-яких умовах розвитку толерантного та відкритого суспільства.

Ключові ініціативи

«Точка дотику»

Державна програма навчання психолого-педагогічного супроводу ветеранів, які втратили зір унаслідок війни.

Національна стратегія інклюзивного навчання

Розроблення та затвердження Національної стратегії інклюзивного навчання. Розроблення плану дій до неї.

Концепція трансформації спеціальної освіти

Розроблення та затвердження Концепції трансформації спеціальної освіти. Розроблення плану дій до неї.

Портал «Освіта для ветеранів»

Створення умов для адаптації ветеранів війни до цивільного життя через залучення до набуття нових навичок та компетенцій, створення сприятливого середовища, у якому ветерани війни можуть знаходити соціальну підтримку, спілкування та розуміння, поліпшувати соціальні зв'язки та взаємодіяти в суспільстві завдяки участі в освітніх заходах.

Державна установа «Школа супергероїв»

Забезпечення освітніх послуг для дітей, які перебувають на стаціонарному лікуванні або реабілітації в закладах охорони здоров'я.

Кінцева мета

Усі особи, які цього потребують, отримують необхідну підтримку в освітньому процесі та освітні послуги, психолого-педагогічну підтримку та супровід для успішної інтеграції в суспільство.

Показники досягнення мети

1. Кількість ветеранів, залучених до освітнього процесу.
2. Частка спеціальних закладів освіти, що трансформовані та відповідають потребам осіб з ООП.
3. Кількість здобувачів, які пройшли комплексне психолого-педагогічне оцінювання розвитку особи в ІРЦ.
4. Кількість дітей, що отримали освітні послуги в Державній установі «Школа супергероїв».

Стратегічна ціль 9.1.

Здобувачі освіти з особливими освітніми потребами отримують якісні освітні послуги в закладах освіти.

Показники результативності

1. Кількість інклюзивно-ресурсних центрів.
2. Кількість закладів освіти, що забезпечують здобуття освіти дітей з ООП.
3. Частка дітей з ООП, які навчаються інклюзивно.
4. Частка педагогічних працівників, підготовлених до роботи з дітьми з ООП.

Операційна ціль 9.1.1.

Забезпечено можливості та умови для якісної освіти осіб з ООП, а також учнів, які потребують підтримки в освітньому процесі.

Завдання:

9.1.1.1. Створення умов для розвитку безпечного освітнього середовища в закладах освіти, які здійснюють інклюзивне навчання, та спеціальних закладах освіти.

9.1.1.2. Надання інклюзивно-ресурсним центрам інструментарію щодо виявлення особливих освітніх послуг для дітей дошкільного і шкільного віку.

9.1.1.3. Забезпечення психолого-педагогічного супроводу та надання корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП відповідно до їхніх потреб.

Операційна ціль 9.1.2.

Освітній процес організовано з урахуванням різноманіття потреб усіх учасників освітнього процесу.

Завдання:

9.1.2.1. Забезпечення навчання педагогічних працівників закладів освіти щодо реалізації освітнього процесу здобувачів освіти з ООП на різних рівнях підтримки.

9.1.2.2. Забезпечення освітніх потреб дітей в освітніх центрах Державної установи «Школа супергероїв».

9.1.2.3. Розроблення матеріалів і системи інформування батьків щодо виявлення особливих освітніх потреб у дітей дошкільного та шкільного віку.

| Стратегічна ціль 9.2.

Ветерани отримують якісні освітні послуги та психологічну підтримку, що полегшує їхню адаптацію до цивільного життя.

Показники результативності

1. Кількість закладів освіти, які надають освітні послуги ветеранам.
2. Кількість ветеранів, яким надано освітні послуги.
3. Кількість ветеранів, які отримують психологічну підтримку під час освітніх послуг.

Операційна ціль 9.2.1.

Ветерани мають можливість користуватися онлайн-платформою з освітніми можливостями.

Завдання:

9.2.1.1. Створення комплексної онлайн-платформи з доступними освітніми можливостями для ветеранів.

9.2.1.2. Консолідування освітніх програм формальної, неформальної освіти закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти та інших заходів на платформі з освітніми можливостями для ветеранів.

Операційна ціль 9.2.2.

Заклади освіти надають освітні послуги ветеранам.

Завдання:

9.2.2.1. Створення сприятливого середовища, де ветерани можуть знаходити соціальну та психологічну підтримку, спілкування та розуміння, поліпшувати соціальні зв'язки та взаємодіяти в суспільстві завдяки участі в освітніх заходах закладів освіти;

9.2.2.2. Залучення ветеранів до набуття нових навичок та компетентностей через участь в освітніх та інших заходах закладів освіти.

